T016 BD VII 206-AQT Cựu Tạp Thí Dụ

Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 206

KINH CÖÏU TAÏP THÍ DUÏ Haùn dòch: Ñôøi Ñoâng Ngoâ, Tam taïng Phaùp sö Khöông Taêng Hoäi, ngöôøi xöù Thieân truùc.

QUYEÅN THÖÔÏNG

1- Ngaøy xöa, caùch ñaây raát laâu coù moät ngöôøi ñi buoân teân laø Taùt-baïc. OÂng ta qua nöôùc khaùc ñeå buoân baùn, nghæ ôû laïi gaàn nhaø moät Phaät töû. Luùc ñoù nhaø naøy ñang thieát trai laäp hoäi, môøi chuùng Taêng thuyeát phaùp, giaûng luaän veà toäi, phöôùc. Caùc ngaøi daïy raèng: "Ñieàu thieän, vieäc aùc do thaân, mieäng, yù taïo ra", laïi noùi caùc phaùp Töù ñeá, Voâ thöôøng, Khoå, Khoâng... OÂng Taùt-baïc ñöôïc döï nghe, trong loøng hieåu roõ, raát tin töôûng, öa thích, lieàn theo chö Taêng thoï naêm giôùi ñöôïc laøm Öu-baø-taéc. Sau ñoù, vò Phaät töû duøng Phaät phaùp khuyeán khích theâm. OÂng noùi: –Naøy ngöôøi baïn toát, neáu ngöôøi giöõ naêm giôùi, phoøng hoä thaân, mieäng, yù thì ñaày ñuû möôøi ñieàu thieän. Ngöôøi giöõ ñöôïc moät giôùi coù naêm vò thaàn hoä veä, giöõ naêm giôùi coù hai möôi laêm vò thaàn hieän ra hoä veä moät ñôøi, khoâng bò cheát ngang moät caùch oan uoång, ñôøi sau gaëp Chaùnh ñaïo, ñöôïc quaû Voâ vi Nieát-baøn. Ngöôøi ñi buoân nghe lôøi giaûng giaûi naøy laïi caøng hoan hyû voâ cuøng. Sau ñoù, oâng ta trôû veà nöôùc. Trong nöôùc cuûa oâng Phaät phaùp chöa ñöôïc phoå bieán, duø muoán ñem ra giaùo hoùa, nhöng oâng coøn sôï vì quaù môùi meû, khoâng coù ai chòu tieáp nhaän, neân oâng ta ñem phaùp ñaõ laõnh hoäi höôùng daãn, caûm hoùa cha meï, anh em, vôï con, ngöôøi trong vaø ngoaøi thaân thuoäc, taát caû ñeàu phuïng trì Phaät phaùp. Caùch choã cö nguï cuûa ngöôøi ñi buoân naøy moät ngaøn daëm coù moät quoác gia, daân ôû nöôùc ñoù giaøu, vui, toát ñeïp vaø coù raát nhieàu cuûa baùu. Hai nöôùc naøy coù moät con ñöôøng boä ñeå thoâng thöông qua laïi nhöng ñaõ bò beá taéc traêm naêm nay, vì trong ñöôøng ñoù coù moät con quyû Daï-xoa aên thòt ngöôøi. Xöa nay ngöôøi ñi vaøo ñoù ñeàu bò haïi, ít ai ñöôïc trôû veà. Vì vaäy neân con ñöôøng naøy bò caét ñöùt, khoâng coù ngöôøi qua laïi. OÂng Taùt-baïc töï nghó: "Ta ñaõ giöõ giôùi cuûa Phaät, nhö trong kinh daïy, laïi coù hai möôi laêm vò thaàn theo hoä veä cho ta khoâng coøn nghi ngaïi. Con quyû kia duø coù hung döõ cuõng chæ coù moät mình, ta ñeán thuyeát phuïc chaéc laø seõ ñöôïc." Baïn ñi buoân cuûa oâng ta coù ñeán naêm traêm ngöôøi. OÂng noùi vôùi hoï: "Toâi coù moät löïc khaù ñaëc bieät, coù theå haøng phuïc ñöôïc quyû döõ, caùc baïn coù theå theo toâi, chuùng ta coù theå ñöôïc ñaïi lôïi." Moïi ngöôøi cuøng baøn luaän: "Hai nöôùc laâu nay khoâng ñöôïc thoâng thöông. Neáu ñöôøng ñi ñöôïc môû thoâng, lôïi ích khoâng phaûi nhoû."

Hoï cuøng nhau maïo hieåm ñi vaøo con ñöôøng vaéng aáy. Ñeán ñöôïc nöûa ñöôøng nôi quyû aên thòt, moïi ngöôøi thaáy xöông vaø toùc cuûa ngöôøi ñaõ cheát vaõi ñaày maët ñaát. OÂng Taùt-baïc suy nghó: "Quyû thaàn laâu nay ñaõ gieát haïi ngöôøi, nay ta ñaõ chöùng kieán roõ raøng. Ta daãu coù cheát vì thieän nguyeän ñaõ ñaønh, coøn

nhöõng ngöôøi baïn kia khoâng neân cho hoï ñi theo.” OÂng lieàn noùi vôùi hoï: –Caùc baïn luøi laïi, tìm choã an toaøn aån naáp, toâi muoán ñi moät mình. Neáu thaéng ñöôïc quyû, toâi seõ trôû laïi ngheânh ñoùn. Neáu khoâng trôû laïi, coi nhö toâi ñaõ bò haïi. Caùc vò haõy thoaùi lui, chôù tieán leân nöõa. Noùi roài, oâng Taùt-baïc ñi moät mình tieán leân, ñi ñöôïc vaøi daëm lieàn thaáy quyû xuaát hieän. OÂng chaùnh taâm nieäm Phaät, ñònh yù chí, khoâng sôï haõi. Quyû tieán ñeán hoûi: –Ngöôi laø ai? OÂng ñaùp: –Ta laø Ñaïo sö ñeán môû thoâng ñöôøng naøy. Quyû cöôøi lôùn noùi: –Ngöôi khoâng nghe danh ta sao maø daùm muoán khai thoâng ñöôøng ñi? OÂng Taùt-baïc noùi: –Ta bieát ngöôi ôû ñaây neân coá ñeán ñeå cuøng nhau thöông löôïng. Baáy giôø ta cuøng vôùi ngöôi chieán ñaáu. Neáu ngöôi thaéng thì ngöôi aên thòt ta. Neáu ta ñöôïc thaéng thì ngöôi ñeå cho ta môû thoâng ñöôøng ñi, ñem lôïi ích cho caû baù taùnh thieân haï. Quyû noùi: –Baáy giôø ai ra tay tröôùc ñaây? OÂng Taùt-baïc noùi: –Toâi ñeán ñaây ñeå thöông löôïng, cho neân toâi seõ ra tay tröôùc. Quyû chaáp nhaän. OÂng Taùt-baïc duøng tay phaûi ñaám vaøo buïng quyû lieàn bò dính cöùng khoâng ruùt ra ñöôïc. Tay traùi ñaùnh vaøo cuõng dính luoân. Nhö vaäy hai chaân vaø caû ñaàu, khi ñuïng vaøo thaân quyû ñeàu bò dính cöùng, khoâng cöû ñoäng ñöôïc. Khi aáy Daï-xoa duøng baøi tuïng hoûi: Tay chaân vaø vôùi ñaàu Toaøn thaân bò kieàm cheá Chæ neân tröôùc chòu cheát Vuøng vaãy ñeå laøm gì? Taùt-baïc ñaùp: Tay chaân cuøng vôùi ñaàu Toaøn thaân tuy bò buoäc Taâm vöõng nhö kim cöông Ngöôi khoâng theå phaù ñöôïc. Quyû noùi: Ta laø vua caùc thaàn Quyû vöông nhieàu naêng löïc Tröôùc sau aên caùc ngöôi Soá löôïng khoâng tính keå Nay ngöôi cheát gaàn keà Sao laïi coøn noùi ngang?

Taùt-baïc ñaùp: Thaân naøy laø voâ thöôøng Ta muoán sôùm xaû boû Gaëp ngöôi hôïp nguyeän ta Xin ñem thaân cuùng döôøng Nhôø ñaây ñöôïc Chaùnh giaùc Thaønh töïu trí cao toät. Quyû noùi: Chí vi dieäu roäng lôùn Ít coù trong ba coõi Seõ laøm thaàn ñoä ngöôøi Ñöôïc thaønh töïu khoâng xa Nguyeän ñem thaân quay veà Ñaàu maët tieáp chaân laïy. Ngay ñaáy, Daï-xoa xin thoï naêm giôùi, nguyeän thöông xoùt chuùng sinh, roài ñaûnh leã thaày, töø taï vaøo röøng saâu. Cö só Taùt-baïc lieàn trôû veà baùo tin vui cho moïi ngöôøi roài cuøng nhau haêng haùi tieân phong baêng qua nöôùc kia baùo cho hai nöôùc ñeàu bieát tin möøng. Nhôø giöõ naêm giôùi vôùi möôøi ñieàu laønh maø haøng phuïc ñöôïc quyû döõ, môû thoâng ñöôøng ñi. Do ñaáy môùi bieát Phaät phaùp chaân thaät roäng lôùn, khoâng theå so löôøng. Vì vaäy, chuùng ta haõy cuøng nhau coá gaéng giöõ gìn giôùi luaät, toân kính Tam baûo, nhôø ñoù ñaát nöôùc seõ ñöôïc thaùi bình. Sau khi cheát seõ ñöôïc sinh leân coõi trôøi vaø cuoái cuøng seõ ñaéc quaû giaûi thoaùt. Giöõ gìn naêm giôùi laø nieàm tin vaø söùc maïnh saâu naëng trong ngöôøi Hieàn giaû vaäy. Ñöùc Phaät daïy caùc Tyø-kheo: –Hieàn giaû Taùt-baïc thôøi aáy laø tieàn thaân cuûa Ta. Boà-taùt nhôø thöïc haønh Boá thí ba-la-maät môùi thaønh töïu ñöôïc nhö vaäy.

M 2- Voâ soá kieáp veà tröôùc, thôøi aáy coù moät con chim Khoång töôùc ñaàu ñaøn, höôùng daãn moät ñaøn chim goàm naêm traêm con laøm quyeán thuoäc, cuøng nhau bay daïo chôi caùc vuøng nuùi röøng. Chim ñaàu ñaøn chôït thaáy chim Thanh töôùc saéc loâng quaù töôi ñeïp, sinh taâm yeâu meán, lieàn boû ñaøn bay theo chim Thanh

töôùc. Nhöng chim Thanh töôùc naøy chæ thích ñoà aên vaø quaû thaät ngon ngoït maø thoâi. Baáy giôø trong cung vua, hoaøng haäu ñang bò beänh, ban ñeâm baø naèm nguû, moäng thaáy chim Khoång töôùc ñaàu ñaøn, neân khi thöùc daäy baø lieàn taâu vôùi ñöùc vua: –Xin ngaøi ra leänh cho thôï saên ñi khaép nôi tìm baét chim. Vua ra leänh cho caùc thôï saên: –Neáu ai baét soáng ñöôïc chim Khoång töôùc veà ñaây, ta seõ thöôûng moät traêm caân vaøng vaø gaû con gaùi ñeïp cho laøm vôï. Caùc thôï saên phaân chia nhau ñi khaép caùc vuøng nuùi non, thaáy ñöôïc chim Khoång töôùc thöôøng theo chim Thanh töôùc. Hoï lieàn duøng vieân maät ngon ngoït ñeå treân khaép caùc caønh caây, chim Khoång töôùc gaëp ñöôïc vaø vì Thanh töôùc ngaøy ngaøy mang veà laøm thöù aên. Nhö vaäy aên laâu thaønh thoùi quen. Thôï saên luùc aáy môùi hoùa trang thaân nhö buïi caây vaø ñaët moät

vieân leân treân ñoù. Khoång töôùc khoâng bieát, ñeán laáy maät vieân, bò thôï saên baét ñöôïc. Chim noùi vôùi ngöôøi thôï saên: –Neáu ngöôi chòu thaû ta ñöôïc töï do, ta seõ chæ cho ngöôi vuøng nuùi coù raát nhieàu vaøng. Ngöôøi thôï saên noùi: –Vua ñaõ höùa cho ta vaøng vaø vôï ñeïp laø ñuû laém roài. Khi aáy boïn thôï saên ñem chim veà daâng cho ñöùc vua ñeå laõnh thöôûng. Chim Khoång töôùc thöa vôùi Ñaïi vöông: –Vua vì thöông hoaøng haäu beänh neân baét toâi veà ñaây, xin vua cho ngöôøi mang nöôùc saïch ñeán, toâi chuù nguyeän, hoaøng haäu uoáng hoaëc taém röûa nöôùc ñoù seõ ñöôïc laønh beänh. Neáu khoâng laønh, toâi seõ xin chòu toäi. Vua sai ngöôøi mang nöôùc ñeán ñeå chim chuù nguyeän, khi chim ñaõ chuù nguyeän xong, trao nöôùc aáy cho hoaøng haäu uoáng. Nhôø ñoù maø beänh cuûa baø khoâng coøn nöõa. Taát caû moïi ngöôøi trong vaø ngoaøi hoaøng cung, coù traêm thöù beänh cuõng nhôø uoáng nöôùc chuù nguyeän cuûa chim Khoång töôùc maø ñöôïc trò laønh. Nhöõng ngöôøi beänh khaép trong nöôùc cuûa quoác vöông nghe tin keùo nhau ñeán xin nöôùc raát ñoâng. Khoång töôùc thöa vôùi Ñaïi vöông: –Xin ñöùc vua cho ngöôøi coät chaân toâi baèng moät sôïi daây daøi treân moät caønh caây, roài ñem caém vaøo giöõa hoà nöôùc ñeå toâi coù theå töï do bay qua laïi hoà nöôùc ñoù maø chuù nguyeän, khieán cho taát caû nhaân daân xa gaàn ñeàu coù theå ñeán hoà aáy laáy nöôùc trò beänh. Vua noùi: –YÙ kieán nhö vaäy raát tieän lôïi. Vua sai ngöôøi caém caây coù coät chim vaøo hoà nöôùc trong, chim ñöôïc töï do, noã löïc heát loøng chuù nguyeän. Taát caû nhaân daân coù beänh ñöôïc uoáng nöôùc naøy: ngöôøi ñieác, keû muø ñeàu ñöôïc thaáy, ñöôïc nghe. Ngöôøi queø, ngöôøi guø löng ñeàu ñöùng thaúng daäy ñöôïc. Luùc aáy chim laïi thöa vôùi Ñaïi vöông: –Trong nöôùc caùc beänh nan y ñeàu ñaõ ñöôïc trò laønh. Nhaân daân trong nöôùc kính troïng, cuùng döôøng toâi nhö vò Thieân thaàn khoâng khaùc, neân taâm khoâng muoán ñi ñaâu nöõa. Mong Ñaïi vöông coù theå môû troùi ñeå toâi ñöôïc töï do hôn, ra vaøo hoà nöôùc chuù nguyeän. Coøn ban ñeâm toâi nguû treân chieác caàu naøy. Vua chaáp nhaän, lieàn sai ngöôøi thaùo môû daây troùi cho chim. Ñöôïc nhö vaäy chöøng vaøi thaùng, moät hoâm chim gaëp vua treân chieác caàu lieàn cöôøi lôùn. Vua hoûi: –Vì sao ngöôi cöôøi lôùn theá? Chim ñaùp: –Ta cöôøi thieân haï coù ba vieäc ngu: Moät laø ta ngu, hai laø thôï saên ngu, ba laø ñöùc vua cuõng ngu. Vì sao toâi noùi theá? Toâi coù moät ñaøn chim quyeán thuoäc naêm traêm con theo sau maø ñaønh töø boû ñeå theo chim Thanh töôùc laø vì coù yù tham

saéc duïc neân môùi bò thôï saên baét ñöôïc. Ñoù laø toâi ngu. Coøn boïn thôï saên, toâi höùa chæ cho choã nuùi coù raát nhieàu vaøng maø khoâng chòu nghe, chæ tham chuùt ít vaøng vaø nöõ saéc cuûa vua ban cho. Ñoù laø thôï saên ngu. Rieâng nhaø vua ñaõ ñöôïc gaëp ñöôïc Thaàn y, töø hoaøng haäu, thaùi töû, taát caû nhaân daân trong nöôùc caùc beänh ñeàu ñöôïc trò laønh, ai cuõng hoàng haøo, traùng kieän. Vua ñaõ gaëp ñöôïc Thaàn y maø khoâng bieát giöõ gìn, laïi buoâng thaû. Ñoù laø vua ngu. Noùi xong lôøi aáy, Khoảng töôùc cöôøi chaøo vua, bay trôû veà nuùi. Ñöùc Phaät daïy: –Naøy Xaù-lôïi-phaát, chim Khoảng töôùc ñaàu ñaøn luùc aáy laø tieàn thaân cuûa Ta. Quoác

vöông thôøi aáy laø thaân oâng. Hoaøng haäu thôøi aáy laø vôï cuûa Ñieàu-ñaït. Chuû thôï saên thôøi aáy laø oâng Ñieàu-ñaït vaäy. M 3- Ngaøy xöa coù moät vò vua ñi saên baén ôû vuøng ñaàm laày roäng lôùn, mieàn thoân daõ, vì laïc ñöôøng neân raát ñoùi khaùt, moûi meät. Nhìn töø xa, vua thaáy coù aùnh ñeøn vaø ngoâi nhaø thaáp thoaùng döôùi boùng caây. Vua vaø ñoaøn ngöôøi ñi saên ñeán ñoù. ÔÛ trong ngoâi nhaø naøy coù moät ngöôøi nöõ. Khi nhaø vua ñeán, ñöôïc chuû nhaân cho doïn ñoà aên uoáng vaø traùi caây cho caû ñoaøn, moïi sôû caàu ñeàu ñöôïc ñaày ñuû. AÊn uoáng xong, vua muoán môøi chuû nhaø ra ñeå caùm ôn. Ngöôøi giuùp vieäc thöa: –Chuû toâi khoâng coù aùo maëc neân khoâng daùm ra chaøo. Vua nghe vaäy lieàn côûi aùo göûi taëng. Nöõ chuû nhaân nhaän thì aùo lieàn bò boác chaùy. Nhö vaäy ñeán ba laàn. Vua raát kinh haõi hoûi chuû nhaân: –Baø vì nhaân gì maø phaûi chòu quaû baùo nhö vaäy? Nöõ chuû ñaùp: –Ñôøi tröôùc toâi laø hoaøng haäu. Ñöùc vua thieát trai, cuùng döôøng caùc vò Sa-moân, Phaïm chí. Vua laïi coøn muoán ñem gaám voùc, luïa laø daâng y cuùng döôøng. Luùc aáy toâi noùi: “Chæ thieát trai laø ñöôïc roài, khoâng caàn cuùng döôøng y phuïc.” Vì xöa laøm nhö vaäy maø nay phaûi chòu quaû baùo naøy. Neáu ñöùc vua coù loøng nghó ñeán toâi, xin ngaøi saém y cuùng döôøng cho caùc Sa-moân, ñaïo só trong nöôùc. Caàn gaëp ñöôïc ngöôøi thoâng hieåu kinh Phaät nhôø hoï chuù nguyeän cho. Ñöôïc nhö theá, toâi môùi mong thoaùt khoûi noãi ñau khoå naøy. Vua chaáp nhaän lôøi thænh caàu naøy. Khi trôû veà nöôùc saém y cuùng döôøng caùc Sa-moân, Ñaïo nhaân ñeå nhôø chuù nguyeän cho coâ ta, vieäc ñaõ xong maø khoâng coù keát quaû. Luùc baáy giôø trong nöôùc khoâng coù ngöôøi naøo thoâng hieåu kinh Phaät. Vua nhôù laïi vieäc naøy neân hoûi oâng Xaù-ñoä-phuï chaéc seõ ñöôïc bieát. Khi vua hoûi, oâng Ñoä-phuï noùi: –Xöa, thaàn coù giuùp moät ngöôøi sang soâng maø khoâng nhaän tieàn neân ngöôøi aáy ñem moät quyeån kinh naêm giôùi bieáu cho thaàn ñeå ñoïc tuïng. Vua möøng noùi: –Ngöôi bieát kinh Phaät, ta ñem y cuùng döôøng. Ñoä-phuï nhaän, roài heát loøng chuù nguyeän khieán cho coâ ta ñöôïc phöôùc voâ löôïng, giaûi thoaùt ñau khoå. Lieàn khi aáy nöõ chuû coù aùo môùi maëc treân ngöôøi. Khi thoï maïng thaân quyû ñaõ cheát, thì coâ aáy seõ ñöôïc leân coõi trôøi thöù nhaát. M 4- Ngaøy xöa, ôû vuøng Duyeân haûi coù oâng vua ñi saên baén, gaëp moät Sa-moân, xin môøi veà cung. Ban ñeâm vua nghe Sa-moân tuïng kinh baèng tieáng Phaïm. Vua noùi: “Vò tu só naøy coù taøi ca ngaâm hay”. Neân khi vua coù khaùch quyù môøi Sa-moân ca ngaâm. Luùc baáy giôø coù moät Öu-baø-taéc ôû nöôùc khaùc ñi buoân, ñeán yeát kieán nhaø vua. Vua thænh Sa-moân ra ca ngaâm.

Vò Phaät töû naøy nghe Sa-moân tuïng kinh yù nghóa thaâm saâu, trong loøng raát vui möøng phaán khôûi, leã taï ra ñi. Vì laø ngöôøi cuøng moät nöôùc neân oâng ta ñem caû ngaøn vaïn ñoàng tieàn ñeán chuoäc laïi vò Sa-moân. Sau ñoù vò aáy phaûi traû ba ngaøn vaïn tieàn vua môùi chòu cho chuoäc. Ngöôøi laùi buoân ñaûnh leã Sa-moân, roài thöa: –Con ñaõ ñem ba ngaøn vaïn tieàn ñeå chuoäc ôû ñaây roài. Ñaïo nhaân trong khoaûnh khaéc khaûy moùng tay bay leân hö khoâng, noùi raèng:

–Ngöôi haõy töï chuoäc cho ngöôi, khoâng chuoäc cho ta. Vì sao vaäy? Thôøi xöa vua laø ngöôøi baùn haønh. Ngöôi ñeán nôi oâng aáy mua haønh trò giaù khoaûng ba tieàn. Ta thôøi aáy ñaõ nhaän traû cho ngöôi, neân ngöôi khoûi traû ba tieàn aáy. Nay ta sinh töû ñaõ heát, laøm gì phaûi chuoäc ñeán ba ngaøn vaïn tieàn, ngöôi chæ traû laïi ba tieàn laø ñuû. Vua lieàn hieåu, xin saùm hoái loãi laàm, theo thaày thoï naêm giôùi, laøm vò Öu-baø-taéc. Thaày daïy: –Mang nôï khoâng luaän nhieàu hay ít, khoâng theå khoâng traû, cuõng khoâng theå gaùnh vaùc cho ngöôøi khaùc vaäy. M 5- Khi Ñöùc Phaät coøn taïi theá, coù moät chuù beù cuøng ôû chung vôùi ngöôøi anh. Chuù aáy thöôøng ngaøy ñi ñeán choã Phaät xin thoï giôùi, nghe phaùp. Ngöôøi anh ngaên caûn khoâng ñöôïc. Sau ngöôøi anh baét chuù beù troùi laïi, duøng gaäy ñaùnh vaø noùi: –Ñöùc Phaät vaø Tyø-kheo Taêng seõ cöùu ngöôi. Chuù beù keâu khoùc sôï haõi, höôùng veà Tam baûo, lieàn ñöôïc ñaïo quaû Tu-ñaø-hoaøn. Nöông oai thaàn cuûa Ñöùc Phaät, caây gaäy, daây troùi ñeàu nöông theo thaân bay leân, xuyeân qua töôøng, leân xuoáng trong ñaát ñeàu ñöôïc töï taïi. Ngöôøi anh thaáy vaäy, raát hoaûng sôï, cuùi ñaàu xin saùm hoái loãi laàm. Chuù lieàn vì anh noùi yù nghóa veà haønh ñoäng theá naøo laø thieän aùc. Sao ñoù hai anh em daãn nhau ñeán choã Ñöùc Phaät xin thoï giôùi. Ñöùc Phaät vì hoï noùi roõ caên nguyeân cuûa kieáp gaàn nhaát, ngöôøi anh raát hoan hyû, taâm yù khai môû, dieät tröø caáu ueá meâ hoaëc, lieàn ñöôïc ñaïo quaû Tu-ñaø-hoaøn. M 6- Ngaøy xöa coù moät vò A-la-haùn, cuøng ñeä töû laø chuù Sa-di ôû trong nuùi haønh ñaïo. Sa-di haèng ngaøy ñeán nhaø thí chuû nhaän côm phaûi baêng qua bôø ñeâ goà gheà nguy hieåm, thöôøng bò trôït teù ñoå côm treân ñaát dô. Sa-di laáy côm coøn saïch boû vaøo bình baùt cuûa thaày, coøn côm dô röûa saïch ñeå aên. Vieäc aáy thöôøng xaûy ra nhö vaäy, chaúng phaûi chæ moät ngaøy. Thaày hoûi: –Vì sao phaûi röûa boû höông vò cuûa côm? Thöa: –Khi con ñi nhaän côm trôøi ñang taïnh, luùc veà thì laïi coù möa, laøm cho con phaûi teù ñoå côm! Thaày laëng yeân ñeå thieàn tö, bieát ñoù laø roàng giôõn Sa-di. Thaày lieàn ñöùng daäy, ñeán bôø ñeâ, caàm goõ maïnh leân ñoù, roàng phaûi hoùa laøm moät oâng giaø, ñaàu maët laïy saùt ñaát. Thaày Sa- moân noùi: –Ngöôi vì nhaân duyeân gì maø quaáy roái Sa-di cuûa ta? Thöa: –Khoâng daùm quaáy roái. Söï thaät laø meán dung maïo cuûa chuù aáy maø thoâi. Roàng lieàn thöa: –Baïch ngaøi, chuù aáy ngaøy naøo cuõng ñi ñaâu vaäy? Thaày daïy: –Chuù aáy ñi khaát thöïc. Roàng thöa: –Xin ngaøi hoan hyû, töø nay, cöù ñeán giôø xin môøi ngaøi ñeán nhaø con thoï trai, ñeå con

ñöôïc taêng tuoåi thoï. Sa-moân im laëng thoï thænh. Khi trôû veà vò thaày noùi vôùi Sa-di: –Töø nay ngöôi ñeán nhaø thí chuû nhaän côm vaø aên taïi ñoù, ñöøng mang côm veà ñaây nöõa. Chuù Sa-di ngaøy ngaøy ñeán nhaø thí chuû thoï trai, khi trôû veà röûa baùt cho thaày, gaëp vaøi ba haït côm höông vò khoâng phaûi laø côm cuûa theá

gian coù ñöôïc. Sa-di hoûi Hoøa-thöôïng: –Con coù gaëp maáy haït côm trong baùt cuûa thaày, thöa côm aáy coù phaûi laø cuûa coõi trôøi khoâng? Vò thaày im laëng khoâng ñaùp. Vì chuù aáy muoán tìm hieåu xem côm kia ai cuùng cho thaày neân vaøo naèm oâm chaët chaân giöôøng. Ñaõ ñeán giôø thoï trai, Hoøa thöôïng leân giöôøng ngoài thieàn, ñònh yù, mang caû giöôøng bay ñeán cung ñieän baûy baùu cuûa Long vöông. Roàng cuøng taát caû quyeán thuoäc ñeán ñaûnh leã Sa- moân vaø cuõng vì Sa-di laøm leã. Khi thaày bieát, goïi chuù böôùc ra vaø khuyeân Sa-di giöõ gìn chaùnh taâm chôù ñoäng, vì taát caû caûnh töôïng ñeàu laø voâ thöôøng, chôù vì huyeãn caûnh maø oâ nhieãm taâm yù. Khi thoï trai xong ñaõ trôû veà, thaày laïi goïi chuù daïy theâm: –Loaøi roàng kia, tuy coù cung ñieän baèng baûy baùu cuøng vôùi vôï con, theå nöõ, nhöng hoï cuõng chæ laø loaøi suùc sinh maø thoâi. Ngöôi laøm Sa-di, tuy chöa ñöôïc ñaïo cuõng coù theå sinh leân coõi trôøi Ñao-lôïi thuø thaéng hôn coõi Long cung gaáp traêm laàn. Ngöôi chôù vöôùng baän maø laøm nhô baån taâm yù. Thaày laïi daïy tieáp: –Ñoà aên traêm vò cuûa loaøi roàng kia, khi hoï aên vaøo mieäng lieàn hoùa thaønh con eãnh öông. Neáu hoï khôûi aùc yù lieàn möûa ra, roài phaûi aên trôû laïi, neáu boû côm aáy thì khoâng coù trôû laïi nöõa. Ñoù laø noãi khoå thöù nhaát. Thöù hai, Long nöõ tuy ñoan chaùnh khoâng ai saùnh baèng, nhöng khi duïc taâm sinh khôûi lieàn phaûi bieán thaønh hai con raén giao nhau. Thöù ba, loaøi roàng ñeàu coù vaûy moïc ngöôïc, caùt ñaù sinh naèm ôû trong ñoù, ñau nhoùi thaáu taâm can. Loaøi roàng coù ba noãi khoå nhö ñaõ keå treân, vì sao ngöôi coøn ñeå taâm ham muoán! Chuù Sa-di khoâng chòu nghe, cöù ñeâm ngaøy tö töôûng ñeán caûnh giôùi kia, khoâng chòu aên uoáng, bò beänh maø cheát, thaàn thöùc lieàn thaùc sinh laøm con cuûa loaøi roàng, coù oai thaàn raát lôùn. Coøn Long vöông khi thoï maïng heát, ñöôïc thaùc sinh trong loaøi ngöôøi. Thaày daïy: –Ngöôøi chöa ñöôïc ñaïo quaû, khoâng neân cho hoï ñeán cung ñieän cuûa haøng vöông giaû. M 7- Ngaøy xöa, coù ñöùc vua vaø hoaøng haäu sinh ñöôïc moät ngöôøi con gaùi teân laø Nguyeät Nöõ. Coâng chuùa ñoan chính, xinh ñeïp khoâng ai saùnh baèng. Khi ñöôïc vua ban aùo, ñoà duøng toát ñeïp vaø cuûa baùu traân quyù, coâng chuùa tieáp nhaän vaø chæ noùi: “Cuõng töï nhieân thoâi”. Ñeán luùc coâng chuùa leân möôøi saùu tuoåi, moät hoâm phuï vöông giaän, noùi: –Taát caû nhu caàu maø con ñang coù laø do ta ban cho, sao con daùm noùi: “Phöôùc baùu cuûa moãi ngöôøi töï nhieân nhö vaäy!” Sau naøy, nhaân gaëp moät chaøng trai ñeán xin aên, vua muoán thöû thaùch coâng chuùa neân goïi ñeán, chæ ngöôøi ngheøo ñoùi aáy baûo: –Noù thaät laø choàng cuûa con. Coâng chuùa vaãn thaûn nhieân noùi:

–Xin vaâng lôøi phuï vöông daïy. Ngöôøi ñi xin naøy sôï haõi khoâng daùm nhaän. Coâng chuùa noùi: –Cuoäc soáng cuûa anh thöôøng bò tuùng thieáu, coâ ñoäc, nay ñöôïc phuï vöông thöông ban cho haïnh phuùc (vôï). Sao laïi töø choái? Ñeå soáng cuoäc ñôøi töï laäp, hai ngöôøi daãn nhau ñi ra khoûi thaønh. Ngaøy ñi, ñeâm nghæ, khoâng bao laâu hoï ñeán moät nöôùc lôùn. Quoác vöông nöôùc naøy vöøa môùi baêng haø maø khoâng coù thaùi töû noái ngoâi. Hai vôï choàng coâng chuùa ngoài nghæ ngoaøi thaønh. Ngöôøi ra keû vaøo coù caûm tình ñeàu hoûi: –Caùc vò teân hoï laø gì? Töø nöôùc naøo ñeán ñaây? Coâng chuùa ñaùp: –Thöa, xin ñöôïc töï nhieân.

Nhö vaäy traûi qua möôøi ngaøy. Khi aáy ôû trong trieàu ñình caùc ñaïi thaàn ñaõ nghò baøn vôùi nhau roài ra leänh caùc vò Phaïm chí goàm moät ñoaøn taùm ngöôøi, phaân chia ra taùm cöûa cuûa thaønh ñoâ ñeå laàn löôït tìm ngöôøi coù phöôùc töôùng, nhöng roát cuoäc cuõng chæ coù hai vôï choàng coâng chuùa laø öùng hôïp vôùi ñieàu kieän tuyeån choïn. Sau khi caùc quan ñaõ quyeát ñònh, hoï lieàn cuøng nhau ñi ñeán ngheânh ñoùn hai vôï choàng coâng chuùa vaøo cung ñeå laøm leã toân phong leân laøm vua. Khi ñaõ chaáp chaùnh, ñöùc vua vaø hoaøng haäu duøng chaùnh phaùp ñeå cai trò, laøm cho ñaát nöôùc ñöôïc thaùi bình, nhaân daân an laïc. Trong leã toân vöông, caùc tieåu vöông ñeàu ñeán trieàu kieán chuùc möøng ñaïi vöông. Phuï vöông cuûa coâng chuùa cuõng coù tham döï trong böõa tieäc aáy. Khi caùc tieåu vöông ñaõ laàn löôït töø taï ra veà, coâng chuùa Nguyeät Nöõ môøi phuï vöông ôû laïi. Baø duøng baûy baùu laøm moät hoà caù chuyeån ñoäng baèng maùy, keùo leân moät con caù, lieàn coù moät traêm hai möôi con caù khaùc hieän ra, maø chæ coù moät con caù ñaàu ñaøn ñeán thì cöûa chính môùi môû. Coâng chuùa Nguyeät Nöõ baây giôø laø hoaøng haäu cuûa moät nöôùc lôùn. Baø hai mình ñeán ñaûnh leã phuï vöông, thöa vôùi vua cha: –Con nay töï nhieân ñaõ ñöôïc. Vua cha noùi: –Con tu haønh phöôùc baùo töï nhieân, ta khoâng saùnh kòp. Thaày daïy: –Coâng chuùa Nguyeät Nöõ vaø thieáu nieân ngheøo aáy kieáp tröôùc laø vôï choàng laøm ngheà noâng ñeå soáng. Ñang ôû ngoaøi ñoàng ruoäng, anh choàng baûo vôï ñi laáy ñoà aên. Khi vôï trôû laïi, ngöôøi choàng töø xa thaáy baø vôï gaëp Sa-moân, roài döøng beân bôø soâng. Ngöôøi vôï thaáy Sa-moân ñang ñi khaát thöïc, lieàn sôùt côm daâng cuùng Ñaïo nhaân, Sa-moân döøng laïi nhaän côm. Ngöôøi choàng ôû xa troâng thaáy nhö vaäy, nghi cho laø coù ñieàu xaáu, caàm gaäy ñi ñeán, nhöng khi ñeán gaàn lieàn thaáy Ñaïo nhaân bay leân hö khoâng. Ngöôøi vôï noùi: “Ñaây laø phaàn côm cuûa anh. Haõy töï nhieân duøng, xin chôù giaän döõ.” Ngöôøi choàng luùc naøy hoan hyû noùi: “Thoâi, cho toâi xin loãi! Haõy phaân côm chuùng ta cuøng aên.” Thaày daïy: –Ngöôøi choàng do khôûi aùc yù neân bò ñoïa, phaûi sinh laøm con nhaø ngheøo, sau nhôø thaáy naêng löïc cuûa Sa-moân neân hoan hyû töï traùch loãi cuûa mình. Vì vaäy cuoái cuøng caû hai ñeàu ñöôïc höôûng thoï phöôùc lôùn. M 8- Ngaøy xöa, Ñöùc Phaät coøn taïi theá cuøng vôùi caùc thaày Tyø-kheo ñi treân ñöôøng, gaëp

ba ngöôøi say röôïu. Moät ngöôøi chaïy vaøo trong ñaùm coû maø troán. Moät ngöôøi ngoài giöõa ñöôøng phuøng maù noùi: “Khoâng coù tình traïng phaïm giôùi.” Moät ngöôøi ñöùng daäy vöøa muùa, vöøa noùi: “Ta cuõng khoâng uoáng röôïu cuûa Phaät, coù gì maø phaûi sôï.” Ñöùc Phaät daïy A-nan: –Ngöôøi say röôïu vaøo trong ñaùm coû maø troán, khi Boà-taùt Di-laëc thaønh Phaät seõ ñöôïc ñaéc ÖÙng chaân. Ngöôøi ngoài giöõa ñöôøng phuøng maù, traûi qua moät ngaøn Ñöùc Phaät seõ gaëp Ñöùc Phaät sau cuøng maø ñöôïc chöùng quaû ÖÙng chaân. Ngöôøi ñöùng daäy muùa, chöa mong caàu ñöôïc ñaïo vaäy. Ngaøy xöa coù moät thaày Sa-moân, ngaøy ñeâm sieâng naêng tuïng kinh, coù moät con choù thöôøng naèm döôùi giöôøng moät loøng nghe kinh, queân caû vieäc aên uoáng. Traûi qua nhieàu naêm nhö vaäy, sau khi cheát noù ñöôïc chuyeån sinh laøm thaân ngöôøi nöõ, trong nöôùc Xaù-veä. Khi coâ ñaõ tröôûng thaønh, heã thaáy caùc thaày Sa-moân ñi khaát thöïc. lieàn mau maén chaïy veà nhaø

ñem côm daâng cuùng raát hoan hyû. Do nhaân duyeân nhö vaäy, laïi nhôø caùc thaày Sa- moân höôùng daãn ñeán Ni chuùng xuaát gia. Sau khi thoï giôùi Tyø-kheo-ni, vò aáy raát tinh taán tu hoïc, ñaït ñöôïc ñaïo quaû ÖÙng chaân. M 9- Ngaøy xöa, khi Ñöùc Phaät Duy Veä thò hieän ôû ñôøi, trong nöôùc, caùc doøng hoï lôùn ñeàu phaùt taâm cuùng döôøng leân Ñöùc Phaät vaø chuùng Tyø-kheo. Luùc baáy giôø cuõng coù moät doøng hoï lôùn trong nhaø raát ngheøo, khoâng bieát laáy gì ñeå thieát trai cuùng döôøng. OÂng thöa vôùi chuùng Taêng: –Caùc thaày neáu coù beänh toâi xin cung caáp thuoác cöùu chöõa ñeå cuùng döôøng vaäy. Khi ñoù coù moät thaày Tyø-kheo, thaân theå coù beänh; oâng ta cuùng döôøng moät quaû cam. Thaày Tyø-kheo sau khi aên quaû cam, thaân taâm ñöôïc yeân oån vaø sau ñoù ñöôïc laønh beänh. OÂng ta sau khi thoï mang ñaõ heát, lieàn ñöôïc sinh leân coõi trôøi. Coù naêm vieäc thuø thaéng cuûa haøng chö Thieân: 1. Thaân khoâng ñau beänh. 2. Thaân theå trang nghieâm. 3. Thoï maïng laâu daøi. 4. Taøi baûo sung tuùc. 5. Trí tueä cao vöôït. Nhö vaäy, trong chín möôi moát kieáp thöôøng ôû treân caùc coõi trôøi, sau haï sinh trong nhaø caùc doøng hoï lôùn, khoâng bò ñoïa trong ba ñöôøng aùc. Ñeán khi Ñöùc Phaät Thích-ca ra ñôøi, oâng laøm con trong boán doøng toäc, teân laø Ña Baûo. Ñöôïc gaëp Phaät Ña Baûo raát hoan hyû, theo Phaät xuaát gia laøm Sa-moân, tinh taán tu hoïc vaø ñöôïc ñaïo quaû neân thöôøng goïi laø Sa-moân ÖÙng chaân. Luaän veà cao haïnh xaû thí, Sa-moân ÖÙng chaân laø thöù nhaát, ngöôøi ñaõ nguyeän vöôït qua moät nöôùc maø daân cö vaát vaû, ueá tröôïc vaø hung baïo, raát khoù ñieàu phuïc. Ngaøy xöa coù caëp vôï choàng ñeàu ñaõ thoï trì naêm giôùi, phuïng söï caùc Sa-moân. Coù moät thaày Tyø-kheo môùi ñöôïc thoï hoïc, chöa thoâng hieåu kinh ñieån cuûa Phaät, ñeán nhaø caëp vôï choàng naøy ñeå khaát thöïc. Hai vôï choàng xin thænh Ñaïo nhaân vaøo nhaø daâng côm cuùng döôøng. Sau khi thoï trai xong, vôï choàng quyø xuoáng ñaûnh leã, thöa: –Chuùng toâi coù chuùt ít trai phaïn cuùng döôøng Ñaïo nhaân. Chuùng toâi chöa ñöôïc nghe kinh, xin thaày khai môû, giaûi thích cho choã che môø trong taâm trí maø chuùng con khoâng töï

côûi môû ñöôïc. Thaày Tyø-kheo cuùi ñaàu khoâng theå ñoái ñaùp, chæ bieát than: –Khoå thay! Khoå thay! Hai vôï choàng nghe thaày noùi vaäy, taâm yù ñeàu ñöôïc khai môû, thöøa nhaän theá gian thaät laø khoå. Lieàn khi aáy hoï ñeàu ñöôïc thaáy daáu veát cuûa ñaïo. Thaày Tyø-kheo khi bieát hai ngöôøi ñeàu ñöôïc hoan hyû lôïi laïc, cuõng lieàn thaáy ñöôïc daáu veát cuûa ñaïo. Thaày daïy: –Kieáp tröôùc vò thaày vaø hai vôï choàng trong nhieàu ñôøi laø ba anh em ruoät, cuøng nguyeän vôùi nhau: “Ai tu hoïc maø thaáy ñöôïc ñaïo seõ cuøng dìu daét nhau ñeå ñöôïc chaùnh quaû.” M 10- Ngaøy xöa coù moät vò quoác vöông ñi saên baén trôû veà cuõng coá gaéng gheù qua chuøa ñeå ñi nhieãu quanh thaùp, neáu gaëp ñöôïc Sa-moân lieàn ñaûnh leã. Quaàn thaàn thaáy vaäy ngoù nhau cöôøi. Vua bieát ñöôïc hoûi quaàn thaàn: –Giaû söû coù vaøng ñeå vaøo trong moät caùi voø nöôùc, trong voø nöôùc ñaày caû nöôùc soâi raát noùng, coù theå duøng tay laáy vaøng ra ñöôïc khoâng? Quaàn thaàn ñeàu taâu: –Thöa khoâng theå laáy ra ñöôïc. Vua noùi: –Neáu caùc khanh laáy nöôùc laïnh ñoå vaøo thì coù theå laáy vaøng ra ñöôïc khoâng? Quaàn thaàn ñeàu taâu: –Thöa coù theå laáy vaøng ra ñöôïc. Vua noùi: –Vieäc cuûa ta laøm nhö: ñi chôi saên baén cuõng ví nhö

nöôùc soâi. Thaép höông, ñoát ñeøn cuùng Phaät, ñi nhieãu quanh thaùp, cuõng nhö ñem nöôùc laïnh ñoå vaøo trong nöôùc soâi vaäy. Luaän raèng: Ngöôøi laõnh ñaïo trong moät nöôùc, khi ra thi haønh traùch nhieäm, khoâng sao traùnh khoûi coù ñieàu thieän, aùc. Chuùng ta khoâng theå chæ bieát laøm aùc maø khoâng bieát laøm vieäc thieän hay sao? M 11- Ngaøy xöa coù moät Sa-moân ñi du hoùa ñeán nöôùc khaùc, trôøi ñaõ toái, khoâng kòp vaøo thaønh, phaûi ôû laïi ngoaøi thaønh, thaày ngoài tónh toïa treân ñaùm coû. Khi ñeâm ñeán, quyû Daï-xoa xuaát hieän ñoøi baét Sa-moân aên thòt. Sa-moân noùi: –Ta vôùi ngöôi caùch xa nhau laém. Quyû hoûi: –Sao goïi laø caùch xa? Sa-moân noùi: –Ngöôi haïi ta, ta seõ nhôø ñoù mau sinh leân coõi trôøi Ñao-lôïi, coøn ngöôi traùi laïi seõ ñoïa vaøo ñòa nguïc. Nhö vaäy khoâng caùch xa laém hay sao? Quyû hieåu ñöôïc, lieàn ñeå Sa-moân ñöôïc yeân, xin taï loãi, roài ñaûnh leã thaày aáy maø lui ra. M 12- Thôøi xöa coù moät vò quoác vöông sai söù giaû ñi môøi moät vò tri thöùc. OÂng ta nhaén lôøi xin vua tha loãi vì ñang ñaøo ñaát laøm haàm, muoán choân giaáu cuûa baùu. Vua nghe raát kinh

laï, laïi sai ngöôøi ñi môøi vò aáy laàn nöõa. OÂng nhaén lôøi thöa vôùi ñöùc vua: “Nay ñang ñaët cuûa baùu xuoáng haàm.” Vua laïi moät laàn nöõa cho ngöôøi ñi môøi oâng, oâng laïi nhaén lôøi thöa vôùi ñöùc vua: “Nay ñeán luùc ban ñaát cho baèng, khi ñaát ñaõ baèng roài toâi töï ñi ñeán gaëp vua.” Khi vò tri thöùc ñaõ ñeán, vua hoûi: –Ngöôi sao khoâng deø daët caån thaän, choân giaáu cuûa baùu maø cho ngöôøi bieát sao? OÂng Tri-thöùc thöa: –Khi toâi saém söûa ñoà aên uoáng traân quyù, muoán daâng cuùng Ñöùc Phaät vaø chuùng Taêng, toâi goïi ñoù laø ñaøo ñaát laøm haàm. Khi laøm leã trai taêng, sôùt côm canh vaøo baùt ñeå daâng cuùng toâi goïi ñoù laø ñaët cuûa baùu xuoáng haàm. Khi queùt doïn saïch seõ nôi ñaát Giaø-lam, cung caáp nöôùc taém röûa, môû thoâng ñöôøng ñi, toâi goïi nhöõng vieäc laøm ñoù laø ban ñaát cho baèng. OÂng ta thöa vôùi ñöùc vua: –Toâi caát cuûa baùu nhö theá seõ khoâng bò naêm nhaø ñoaït maát. Vua noùi: –Hay thay! Laønh thay! Sao ngöôi khoâng baùo cho ta bieát sôùm. Neáu ngöôi baùo sôùm hôn, ta ñaõ coù moät soá kho taøng ñöôïc caát giaáu. Sau ñoù vua ra leänh môû kho baùu ñeå toå chöùc vieäc boá thí roäng lôùn. Taïi cung ñieän, vua thænh Ñöùc Phaät vaø chuùng Taêng ñeán ñeå thieát trai cuùng döôøng. Khi thoï trai xong, Ñöùc Phaät vì ñöùc vua maø chuù nguyeän vaø noùi phaùp thanh tònh. Ñöôïc nghe phaùp, vua vui veû phaùt ñaïo taâm. M 13- Ngaøy xöa, coù boán doøng toäc thay nhau thænh Ñöùc Phaät vaø chuùng Taêng ñeán nhaø ñeå daâng côm cuùng döôøng. Thôøi aáy coù moät ngöôøi chuyeân ñi baùn söõa boø, ñeán nhaø moät doøng toäc noï, gaëp luùc vò aáy ñang thieát trai hoäi cuùng döôøng neân môøi oâng ta ôû laïi duøng côm vaø coøn höôùng daãn oâng thoï trai giôùi, nghe giaûng Phaät phaùp. Nghe xong, oâng raát hoan hyû trôû veà nhaø. Ngöôøi vôï noùi: –Toâi töø saùng ñeán giôø ñôïi anh neân chöa aên côm. Lieàn buoäc choàng vaøo cuøng aên, phaù maát yù muoán giöõ trai giôùi trong ngaøy cuûa ngöôøi choàng. Tuy vaäy, oâng ta cuõng ñöôïc baûy laàn sinh leân coõi trôøi, baûy laàn trôû laïi nhaân gian. Thaày daïy: –Moät ngaøy giöõ gìn trai giôùi seõ ñöôïc saùu möôi vaïn naêm thöôøng no ñuû, laïi coøn ñöôïc naêm thöù phöôùc: 1. Ít beänh taät. 2. Thaân ñöôïc an oån. 3. Ít nghó veà taâm duïc. 4. Ít nguû nghæ. 5. Ñöôïc sinh leân coõi trôøi, bieát ñöôïc vieäc laøm cuûa

mình trong ñôøi tröôùc. M 14- Thuôû xöa coù moät thí chuû môøi Ñöùc Phaät vaø chuùng Taêng ñeán nhaø thieát trai cuùng döôøng. Coù moät Sa-moân vaø chuù Sa-di ñeán sau, vì khi ñi treân ñöôøng, Sa-moân naøy gaëp moät ngöôøi nöõ coù yù tham duïc keùo laïi, thaày aáy khoâng tænh giaùc neân cuõng tuøy thuaän, roài môùi ñi ñeán nhaø thí chuû. Ñöùc Phaät baûo Sa-di ñeán sau:

–Ngöôi ñi ñeán döôùi chaân nuùi Tu-di laáy nöôùc khoaùng ôû suoái ngoït veà ñaây. Vì ñaõ ñöôïc ñaïo neân vò aáy lieäng bình baùt tôùi tröôùc hai tay naém laïi bay theo, trong khoaûnh khaéc laáy nöôùc trôû veà. Thaày Sa-moân thaáy vaäy aùy naùy khoâng yeân, hoái loãi, töï traùch, lieàn khi aáy ñöôïc ñaïo quaû A-la-haùn. Coøn ngöôøi nöõ khôûi yù duïc kia coù lieân quan tình caûm vôùi Sa-moân ñôøi tröôùc, sau naøy phaûi traû heát toäi baùo roài môùi ñöôïc ñaïo. Thôøi xöa, vua A-duïc moät ngaøy phaùt taâm daâng côm cuùng döôøng moät ngaøn vò A-la- haùn. Sau ñoù coù moät Sa-moân treû tuoåi cuøng ñi vôùi chuùng Taêng vaøo vöông cung thoï trai. Sa-moân treû tuoåi naøy khi ngoài xuoáng lieàn ñaûo maét nhìn leân, nhìn xuoáng, roài nhìn quanh khaép cung ñieän, sau laïi nhìn chaêm chuù vaøo hoaøng haäu. Ñöùc vua thaáy vaäy coù yù giaän. Thoï trai xong, ñaïi chuùng trôû veà, vua xin môøi ba vò Thöôïng toïa ôû laïi. Vua A-duïc hoûi: –Vò Sa-moân treû tuoåi kia töø ñaâu ñeán? OÂng ta danh taùnh laø gì vaø thôø ai laøm thaày? OÂng aáy khoâng phaûi laø Sa-moân, vì sao maø ñöôïc vaøo trong cung, laïi coøn nhìn hoaøng haäu khoâng chôùp maét? Thöôïng toïa daïy: –Sa-moân naøy môùi töø Thieân truùc ñeán. Danh taùnh nhö vaäy, nhö vaäy. Thaày aáy coù trí saùng, thoâng suoát kinh ñieån, coá ñeán ñeå xem thieát keá trong cung ñieän, roài nhìn leân cung trôøi Ñao-lôïi, trong yù so saùnh coù theå baèng nhau khoâng khaùc. Ñöùc vua do ñôøi tröôùc duøng caùt nhuyeãn laøm bình baùt daâng cuùng döôøng Phaät, nay môùi ñöôïc cung ñieän nguy nga nhö vaäy. Laïi theâm haèng ngaøy cuùng döôøng trai phaïn cho caû ngaøn vò A-la-haùn, phöôùc ñöùc cuûa vua thaät voâ löôïng voâ bieân. Sôû dó Sa-moân kia chaêm nhìn hoaøng haäu vì thaày aáy suy nghó: “Baø laø ngöôøi maø trong moät vaïn saùu ngaøn theå nöõ, ñöôïc thaân theå ñoan chính khoâng ai saùnh baèng, nhöng ñaùng tieác laø sau baûy ngaøy nöõa baø phaûi cheát vaø seõ vaøo ñòa nguïc. OÂi! Theá gian thaät laø voâ thöôøng!” Sa-moân treû tuoåi kia do duïng taâm nhö theá maø nhìn hoaøng haäu nhö vaäy. Vua khi nghe lôøi aáy, trong loøng lo sôï, cho môøi hoaøng haäu ñeán, roài cung kính ñaûnh leã höôùng veà ba vò Thöôïng toïa. Thöôïng toïa daïy: –Vua tuy moãi ngaøy cuùng döôøng cho chuùng toâi caû ngaøn vò, trong ngaøn vò aáy khoâng ai coù theå giaûi thích, côûi môû ñöôïc taâm yù cuûa hoaøng haäu. Neáu coù Sa-moân treû tuoåi kia vì hoaøng haäu maø noùi phaùp thì baø môùi thaáy ñöôïc chaân lyù cuûa ñaïo. Ñöùc vua lieàn cho ngöôøi ñi cung thænh vò Sa-moân treû tuoåi kia. Khi Sa-moân ñeán, vua cuøng hoaøng haäu ñeàu cuùi ñaàu ñaûnh leã, thöa: –Chuùng toâi nguyeän ñem thaân maïng veà nöông töïa, ñeå cho toäi naëng cuûa chuùng toâi ñöôïc giaûm nheï. Sa-moân lieàn vì hoaøng haäu noùi roõ ñôøi tröôùc, chæ nhöõng choã coù theå thaáy ñöôïc. Sau laïi giaûi baøy nhöõng ñieàu coát yeáu trong Phaät phaùp. Sau khi baø nghe xong taâm yù raát hoan hyû, caûm ñoäng, toaøn thaân loâng döïng ngöôïc, caûm nhaän phaùp laïc, lieàn ñöôïc chöùng quaû Tu-ñaø- hoaøn. Hoaøng haäu ñaõ

naêm traêm ñôøi laøm em gaùi cuûa Sa-moân naøy, vì ñaõ duøng theä nguyeän: “Neáu ai ñöôïc ñaïo tröôùc seõ ñoä thoaùt cho nhau.” Thaày daïy: –Ngöôøi khoâng coù nhaân duyeân kieáp tröôùc thì ñôøi nay khoâng theå giaûng giaûi cho nhau, cuõng khoâng theå gaëp gôõ noùi naêng. Neáu coù noùi gì cuõng khoâng theå ñi thaúng vaøo taâm yù hoï ñöôïc. Vì vaäy cho neân ngöôøi tu haønh ai cuõng coù thaày Boån sö cuûa mình vaäy.

M 15- Ngaøy xöa, coù moät ngöôøi trong boán doøng toäc, teân laø Y-lôïi-sa, trong nhaø giaøu coù, tieàn baïc raát nhieàu, nhöng taùnh tình oâng chuû laïi xan tham, boûn seûn, khoâng chòu boû tieàn ñeå chi tieâu cho vieäc aên maëc trong gia ñình. Thôøi aáy cuõng coù moät oâng laõo ngheøo ôû gaàn nhaø, haèng ngaøy trong gia ñình cuøng baïn beø tôùi lui lieân tuïc toå chöùc aên uoáng vui veû. OÂng ta töï suy nghó: “Ta giaøu coù tieàn cuûa quaù nhieàu maø thua oâng laõo ngheøo kia!”. Lieàn quyeát ñònh laøm thòt moät con gaø, naáu moät noài chaùo traéng, ñeå leân xe, ñi tìm moät choã vaéng ngöôøi, xuoáng xe, soaïn ra aên. Trôøi Ñeá Thích bieát ñöôïc, lieàn hoùa laøm moät con choù ñi ñeán nhìn oâng ta roài nhìn moùn aên. OÂng noùi vôùi choù: –Ngöôi neáu coù theå treo ngöôïc trong hö khoâng ta seõ cho aên, coøn khoâng thì thoâi. Con choù lieàn treo ngöôïc trong hö khoâng. OÂng ta trong loøng raát laáy laøm ngaïc nhieân: “Sao laïi coù theå nhö vaäy!”. Nhöng oâng ta laïi noùi tieáp: –Neáu ngöôi coù theå laøm cho hai con maét rôi xuoáng ñaát, ta seõ cho aên, coøn khoâng laøm ñöôïc thì ñi ñi! Con choù khi aáy hai con maét ñeàu rôi xuoáng ñaát. OÂng ta thaáy vaäy sôï quaù, leân xe boû chaïy. Trôøi Ñeá Thích khi aáy lieàn hoùa thaân hình cuûa mình gioáng heät nhö Y-lôïi-sa côõi xe trôû veà nhaø. Khi ñaõ ñeán nhaø, oâng ta noùi vôùi ngöôøi giöõ cöûa: –Neáu coù ai ñeán ñaây töï xöng laø chuû nhaø thì ngöôi haõy ñaùnh ñuoåi noù ñi. Sau ñoù Y-lôïi-sa thaät trôû veà nhaø muoän, bò ngöôøi gaùc cöûa maéng nhieác, ñuoåi ñi. Trôøi Ñeá Thích laøm chuû nhaø, töï noùi caùi loãi tröôùc cuûa mình, muoán aên naên neân ñem taøi vaät phaân phaùt cho vôï con, trong ngoaøi thaân thuoäc ñeàu ñöôïc ñaày ñuû, vui veû. OÂng Y-lôïi-sa nghe tin nhö vaäy maø khoâng daùm trôû veà, vì oâng quaù sôï taøi vaät maát heát neân phaùt ñieân cuoàng. Trôøi Ñeá Thích ñaõ bieát, neân hoùa thaønh moät ngöôøi ñi ñeán gaëp Y-lôïi-sa vaø hoûi: –Ngöôi vì sao maø buoàn raàu quaù nhö vaäy? OÂng Y-lôïi-sa noùi: –Tieàn taøi vaät chaát cuûa toâi nay ñaõ heát saïch roài! Ñeá Thích noùi: –Luaän raèng, ôû ñôøi ngöôøi coù nhieàu tieàn cuûa, taøi vaät seõ laøm cho hoï bò nhieàu lo laéng ñau khoå. Tieàn cuûa aáy noù thuoäc veà naêm nhaø, ñeán ñi khoâng heïn thôøi kyø. Tham tieác cuûa caûi khoâng daùm aên, khoâng chòu boá thí, sau khi cheát seõ ñoïa laøm loaøi quyû ñoùi, thöôøng khoâng coù côm aên aùo maëc. Neáu heát nghieäp quyû ñoùi, tuy ñöôïc thaân ngöôøi cuõng phaûi laøm keû baàn tieän, ngheøo khoå. Ngöôi khoâng roõ ñöôïc leõ voâ thöôøng sao? Ñöôïc giaøu coù maø laïi xan tham, khoâng daùm chi duïng aên uoáng, coøn mong muoán gì? Trôøi Ñeá Thích laïi vì oâng ta noùi phaùp Töù ñeá: –Taát caû söï vieäc voán hö huyeãn, voâ thöôøng khoâng thaät, neáu baùm theo noù seõ bò khoå, thaân naøy cuõng nhö vaäy… Lieàn khi aáy taâm yù cuûa oâng ñöôïc côûi môû, laáy laøm hoan hyû voâ cuøng. Trôøi Ñeá Thích cuõng lieàn bieán maát. Sau ñoù oâng trôû veà nhaø, töï hoái haän yù nghó, vieäc laøm cuûa mình

luùc tröôùc, phaùt taâm boá thí, cung caáp ñaày ñuû vieäc chi duïng caàn thieát cho moïi ngöôøi trong gia ñình, thaân toäc vaø chöùng ñaéc quaû Ñaïo tích. M

16- Ngaøy xöa, trong moät gia ñình lôùn, coù moät ngöôøi con trai raát khoâi ngoâ, tuaán tuù. Anh ta duøng vaøng roøng ñuùc hình töôïng moät coâ gaùi raát ñoan chính roài thöa vôùi cha meï: –Neáu coù ngöôøi con gaùi naøo nhö theá naøy thì con môùi cöôùi laøm vôï. Thôøi aáy, ôû nöôùc khaùc, coù moät ngöôøi nöõ raát ñoan trang, duøng vaøng ñuùc moät hình töôïng ngöôøi nam raát khoâi ngoâ. Coâ ta thöa vôùi cha meï: –Neáu gaëp ngöôøi con trai nhö theá naøy thì môùi xöùng ñaùng laøm choàng con. Hai beân cha meï ñeàu nghe coù söï thaät nhö vaäy, neân cha meï beân ñaøng trai ñeán caàu hoân, xin keát hôïp hai ngöôøi ñeïp naøy laøm vôï choàng. Baáy giôø coù moät oâng vua ñem göông ñeå töï soi maët, raát haøi loøng, lieàn goïi caùc quan baûo: –Trong thieân haï coù ngöôøi naøo hình dung toát ñeïp nhö ta chaêng? Caùc quan thöa: –Thaàn nghe ñoàn nöôùc kia coù moät ngöôøi ñaøn oâng raát khoâi ngoâ, khoâng ai saùnh baèng. Vua lieàn sai söù giaû ñi môøi ngöôøi aáy. Söù giaû ñeán nôi, lieàn noùi: –Thöa, vua cuûa chuùng toâi muoán ñöôïc gaëp Hieàn giaû. Ngöôøi aáy lieàn söûa soaïn xe coä ñeå leân ñöôøng. Ñi ñöôïc moät ñoaïn laïi töï nghó: “Vua coù theå cho ta laø ngöôøi thoâng ñaït neân sai ngöôøi ñeán môøi. Vaäy haõy trôû laïi laáy moät ít saùch vôû noùi veà caùc kyõ thuaät caàn yeáu.” Khi veà laïi nhaø, baét gaëp vôï cuûa mình cuøng ngöôøi khaùc tö thoâng. Treân ñöôøng ñi ñeán cung vua maø trong loøng cuûa oâng ta phieàn muoän, böïc boäi, uaát öùc. Vì vaäy neân saéc dieän laàn laàn suy taøn, laïi theâm suy nghó traùch moùc, caøng laøm cho thaân theå gaày yeáu, xaáu theâm. Vò söù giaû thaáy oâng khaùch do ñi ñöôøng traéc trôû, khoù khaên neân dung maïo gaày moøn, lieàn quyeát ñònh gôûi oâng khaùch vaøo nhaø ngöôøi nuoâi ngöïa nghæ ngôi roài seõ lieäu tính. Ban ñeâm, ôû ñaây, vì coù taâm söï buoàn neân vò aáy nguû khoâng ñöôïc, tình côø thaáy hoaøng haäu leùn luùt cuøng ngöôøi nuoâi ngöïa tö thoâng. Do ñaáy maø oâng ñöôïc tænh ngoä: “Hoaøng haäu vôï vua maø coøn nhö vaäy, huoáng gì vôï cuûa ta!”. OÂng ta luùc aáy trong loøng taát caû phieàn muoän ñeàu ñöôïc côûi môû, neân dung maïo trôû laïi toát ñeïp nhö xöa. Sau ñoù Hieàn giaû lieàn vaøo baùi kieán nhaø vua. Vua ñöôïc gaëp, vui möøng hoûi Hieàn giaû: –Vì sao Hieàn giaû phaûi ôû laïi ngoaøi thaønh ba ngaøy? Hieàn giaû thöa: –Taâu Ñaïi vöông, khi söù giaû ñeán ñoùn, thaàn vì queân moät vieäc nhoû neân quay trôû veà nhaø, tình côø gaëp vôï cuûa haï thaàn cuøng vôùi ngöôøi khaùch tö thoâng. Treân ñöôøng ñi ñeán ñaây, haï thaàn trong loøng töùc giaän, phaãn noä neân nhan saéc cuûa haï thaàn suy vi, taøn taï. Vì vaäy haï thaàn phaûi xin truù nguï ba ngaøy trong nhaø ngöôøi nuoâi ngöïa. Trong luùc ôû laïi ñaây, vì coù taâm traïng buoàn neân khoâng nguû ñöôïc, do ñoù thaáy ñöôïc hoaøng haäu cuøng ngöôøi nuoâi ngöïa tö thoâng. Toâi suy nghó: “Hoaøng haäu coøn nhö vaäy, huoáng gì ngöôøi khaùc”, neân taâm yù toâi ñöôïc khai môû, nhôø ñoù maø nhan saéc trôû laïi bình thöôøng. Vua than: –Hoaøng haäu cuûa ta maø coøn nhö theá, huoáng gì nhöõng phuï nöõ phaøm tình khaùc! Sau ñoù, vua lo saép xeáp vieäc trieàu ñình roài cuøng Hieàn giaû vaøo nuùi, caïo boû raâu toùc, nguyeän suoát ñôøi laøm Sa-moân, vôùi ngöôøi nöõ khoâng theå chung cuøng moät lyù töôûng laâu daøi. Hai vò Sa-moân tinh taán tu haønh, sau ñoù ñeàu chöùng

ñaïo quaû Bích-chi-phaät. M 17- Ngaøy xöa coù ngöôøi ñaøn baø sinh ñöôïc moät beù gaùi xinh ñeïp, deã thöông. Beù vöøa

môùi leân ba tuoåi, coù oâng vua treû thaáy ñöôïc, cho môøi ñaïo só ñeán xem töôùng thöû ñeå sau naøy coù theå laøm hoaøng haäu ñöôïc khoâng. Ñaïo só thöa: –Beù gaùi sau naøy seõ coù choàng bình thöôøng. Vua muoán yeân taâm veà sau neân noùi: –Ta seõ bieät laäp noù ñeå nuoâi döôõng. Vua lieàn goïi Hoäc ñaïo só ñeán hoûi: –Choã ôû hieän nay cuûa ngöôi theá naøo? Ñaïo só thöa: –Thaàn ôû treân daõy nuùi lôùn, moät nöûa phía sau laø röøng caây, ngöôøi vaø thuù vaät khoâng theå ñi qua ñöôïc, phía tröôùc nöôùc chaûy boïc trôû laïi, ghe thuyeàn khoâng theå thoâng thöông. Vua noùi: –Ta giao beù gaùi naøy gôûi khanh nuoâi döôõng. Ñaïo só nhaän mang veà nuoâi, thöôøng ngaøy ñeán cung vua laáy ñoà aên cho beù gaùi. Nhö vaäy, traûi qua moät thôøi gian laâu, treân thöôïng nguoàn coù moät ñaùm caây coû vuïn baùm vaøo goác caây, theo doøng nöôùc troâi ñi. Döôùi nguoàn, coù moät ngöôøi con trai ñi haùi cuûi thaáy ñöôïc, lieàn giöõ chaët baùm laáy goác caây. Vì nöôùc chaûy maïnh bò teù, cuoán troâi khoâng göôïng laïi ñöôïc. Anh ta theo doøng nöôùc chaûy ngöôïc bao quanh, noåi leân vaø döøng laïi. Anh ta nöông theo chaân nuùi böôùc leân röøng caây cuûa Hoäc ñaïo só, gaëp ngöôøi con gaùi kia vaø sau ñoù hai ngöôøi thaân nhau, ngöôøi con gaùi coá thu giaáu anh ta. Moät hoâm, Hoäc ñaïo só ñôõ ngöôøi con gaùi leân vaø noùi: –Con gaùi coù hoaøi thai thì naëng, khoâng hoaøi thai thì nheï. Ñaïo só bieát coâ ta luùc naøy naëng neà. Sau ñoù, ñaïo só coá yù luïc tìm khaép nôi vaø baét gaëp ngöôøi con trai, lieàn ñuoåi noùi ñi. Ñaïo só ñeán cung vua trình baøy söï vieäc nhö vaäy. Vua noùi: –Ñaïo só tuy coù coâng nhöng cuõng coøn do töôùng ngöôøi nöõa vaäy. Thaày daïy: Con ngöôøi ñeàu coù lieân quan maät thieát vôùi nhau, khoâng theå duøng thaàn löïc maø haïn cheá ñöôïc. Gaëp ngöôøi ñaõ töông quan thì raát deã töông thaân. Cho ñeán caû loaøi suùc sinh cuõng nhö vaäy. M 18- Ngaøy xöa coù oâng vua phong moät thieáu nöõ leân laøm hoaøng haäu. Moät hoâm chaùnh haäu goïi thaùi töû ñeán baûo: –Meï töø nhoû ñeán baây giôø chöa thaáy ñöôïc giang sôn, ñaát nöôùc, muoán ñi ra ngoaøi thaêm vieáng daân tình. Con coù theå thöa vua giuùp meï. Baø noùi vôùi thaùi töû ba laàn nhö vaäy. Thaùi töû sau ñoù thöa vôùi vua cha, ñöôïc vua chaáp nhaän. Hoâm sau thaùi töû töï ñöùng ra ñieàu khieån ñoaøn xe. Khi xe cuûa hoaøng haäu vöøa ra khoûi cung, quaàn thaàn ôû hai beân ñöôøng loä phuïng maïng ngheânh ñoùn, vaùi chaøo hoaøng haäu. Hoaøng haäu vui quaù, ñöa nguyeân caùnh tay ra khoûi maøn che ñeå cho moïi ngöôøi ñöôïc chieâm ngöôõng. Thaùi töû suy nghó: “Chaéc nöõ nhaân ñeàu nhö vaäy”, lieàn noùi doái laø con bò ñau buïng, xin meï quay trôû veà. Hoaøng haäu noùi vôùi thaùi töû: –Meï coù xaáu laém khoâng, sao con khoâng vui? Thaùi töû nghó: “Meï ta coøn nhö vaäy huoáng gì ngöôøi khaùc.” Ban ñeâm thaùi töû troán khoûi cung ñieän, vaøo trong nuùi daïo chôi, treân ñöôøng ñi gaëp moät caây coå thuï ñöùng beân ñöôøng, phía döôùi coù suoái nöôùc chaûy raát ñeïp. Thaùi töû leo leân caây ngoài nghæ. Chôït thaáy coù vò Phaïm chí moät mình ñi ñeán goác caây, côûi aùo xuoáng taém, roài

ñem côm ra aên. AÊn xong oâng ta nhaû trong mieäng ra moät baàu hoà loâ, töø trong baàu kia böôùc ra moät ngöôøi con gaùi, hai ngöôøi daãn nhau ñeán choã vaéng tình

töi nhö vôi choàng. Sau ñoù ngöôøi con gaùi thaáy Phaïm chí ñaõ nguû, coâ ta ñeán choã khaùc cuõng nhaû trong buïng ra moät baàu hoà loâ, trong baàu hoà loâ aáy coù moät ngöôøi trai treû böôùc ra, hai ngöôøi laïi cuøng nhau tình töi. Xong, ngöôøi con trai nhaûy vaøo hoà loâ, coâ aáy nuoát vaøo buïng trôû laïi. Khi Phaïm chí thöùc daäy ñem ngöôøi con gaùi ñaët vaøo hoà loâ roài nuoát voâ buïng, choáng gaäy ra ñi. Thaùi töû khi trôû veà cung ñieän, thöa vôùi vua cha: –Xin phuï vöông môû tieäc môøi caùc quan vaø moät Phaïm chí, doïn moät baøn coù ba phaàn aên ñaët rieâng moät beân. Khi Phaïm chí ñaõ ñeán, vua môøi taát caû vaøo baøn. Phaïm chí thaáy choã baøn aên cuûa mình coù ñeán ba phaàn, oâng ta noùi: –Toâi chæ ñeán coù moät mình thoâi. Thaùi töû lieàn thöa vôùi Phaïm chí: –Ngaøi neân thaønh thaät ñem vôï con ra ñeå cuøng aên cho vui. OÂng ta baát ñaéc dó phaûi cho vôï xuaát hieän. Thaùi töû laïi ñeán noùi vôùi ngöôøi vôï: –Coøn ngöôøi tình cuûa baø nöõa, xin môøi ra ñeå cuøng vaøo tieäc. Thaùi töû nhaéc ñeán ba laàn, khoâng theå giaáu ñöôïc, baø phaûi cho ngöôøi trai treû xuaát hieän ñeå cuøng nhau aên uoáng. Maõn böõa tieäc, ñaâu laïi vaøo ñoù, ñaïo só moät mình choáng gaäy töø taï ra ñi. Vua hoûi thaùi töû: –Con vì sao maø bieát roõ ñöôïc nhö vaäy? Thaùi töû thöa: –Meï con muoán ñi xem daân tình trong nöôùc, con vì meï ñaùnh xe, meï ñöa tay vaãy cho moïi ngöôøi ñöôïc chieâm ngöôõng. Con nghó: “Ngöôøi phuï nöõ thöôøng nhieàu ham muoán.” Con noùi doái vôùi meï laø con bò ñau buïng ñeå ñöôïc trôû veà. Sau ñoù con vaøo nuùi daïo chôi, thaáy Ñaïo nhaân chöùa ngöôøi ñaøn baø ôû trong buïng, ñöông nhieân coù ñieàu gian doái, nhöng ngöôøi ñaøn baø kia cuõng gian doái khoâng keùm. Xin nguyeän phuï vöông aân xaù cho nhöõng theå nöõ trong cung ñöôïc töi do quyeát ñònh ôû laïi hoaëc ra ñi. Vua nghe thaùi töû ñeà nghò nhö vaäy, neân lieàn ra leänh cho caùc cung phi myõ nöõ, ai muoán ñi seõ ñöôïc cho pheùp. Thaày daïy: –Trong thieân haï, ngöôøi nöõ thaät khoù tin. M 19- Ngaøy xöa coù hai ngöôøi theo thaày hoïc ñaïo, cuøng nhau ñi ñeán moät nöôùc khaùc. Treân ñöôøng ñi thaáy daáu chaân voi. Ngöôøi thöù nhaát noùi: –Ñaây laø daáu chaân cuûa con voi meï ñang mang thai moät con voi caùi, maø con voi meï laïi bò ñui maét beân phaûi, treân löng voi laø moät ngöôøi ñaøn baø ñang hoaøi thai moät beù gaùi. Ngöôøi thöù hai noùi: –Ngöôi laøm sao bieát? Ngöôøi thöù nhaát: –Chæ duøng yù suy nghó maø bieát. Ngöôi khoâng tin, haõy ñi nhanh tôùi tröôùc seõ thaáy. Khi hai ngöôøi baét kòp con voi ñeàu ñuùng nhö ñieàu ngöôøi thöù nhaát ñaõ noùi, sau naøy voi vaø ngöôøi sinh con ñeàu ñuùng nhö vaäy. Ngöôøi thöù hai suy nghó: “Ta cuøng ngöôøi kia theo thaày hoïc ñaïo, rieâng ta sao khoâng thaáy ñöôïc nhöõng vieäc bí yeáu kia?”. Anh ta sau naøy trôû veà taâu laïi vôùi thaày:

–Chuùng con hai ngöôøi cuøng ñi, ngöôøi baïn kia thaáy daáu chaân voi, rieâng coù theå phaân bieät roõ raøng nhöõng choã bí yeáu, maø con thì khoâng hieåu. Mong thaày khai baøy dieãn giaûi cho. Thaày noùi: –Ta daïy khoâng thieân leäch ñaâu. Thaày môùi goïi ngöôøi thöù nhaát ñeán hoûi: –Do ñaâu maø con bieát ñöôïc nhö vaäy? Ngöôøi hoïc troø thöa: –Vieäc naøy thaày cuõng thöôøng daïy. Con thaáy voi tieåu tieän treân ñaát bieát laø voi caùi. Thaáy chaân voi beân phaûi luùn saâu xuoáng ñaát, bieát voi ñang mang thai, maø thai kia laø con voi caùi. Thaáy treân ñöôøng ñi phía beân phaûi coû coøn nguyeân neân bieát maét phaûi cuûa con voi bò ñui. Thaáy

choã con voi döøng nghæ coù ngöôøi ñi tieåu tieän bieát laø coù ngöôøi nöõ. Thaáy daáu chaân beân phaûi cuûa ngöôøi aáy luùn saâu neân bieát laø ngöôøi ñaøn baø naøy ñang hoaøi thai moät beù gaùi. Con chæ nhôø duïng taâm yù tinh teá maø suy nghó nhö vaäy. Thaày daïy: –Luaän raèng: Phaøm hoïc taäp, thì phaûi bieát duïng taâm suy nghó. Neáu ngöôøi duïng taâm sô saøi thì khoâng ñaït ñeán hieåu bieát ñöôïc, nhöng duø hieåu bieát cuõng khoâng ngoaøi lôøi thaày ñaõ daïy vaäy. M 20- Ngaøy xöa coù moät ngöôøi ñaøn baø raát giaøu, quen bieát vôùi moät ngöôøi ñaøn oâng khaùc. Baø aáy mang taát caû vaøng baïc, vaät duïng ñi theo ngöôøi ñaøn oâng kia. Hai ngöôøi ñi ñeán beân bôø soâng, nöôùc chaûy raát maïnh. Ngöôøi ñaøn oâng noùi: –Coâ ñöa haønh lyù, tieàn baïc ñeán ñaây, toâi mang qua soâng tröôùc, roài trôû laïi ñoùn coâ. Khi ñaõ coù tieàn cuûa trong tay, ngöôøi ñaøn oâng lieàn ñi luoân khoâng trôû laïi. Ngöôøi ñaøn baø ñöùng coâ ñoäc, ñôïi chôø beân bôø soâng. Thaáy ngöôøi ñi caâu kieám moài boû xuoáng caâu caù, ñaõ khoâng ñöôïc caù maø laïi maát moài. Baø aáy noùi vôùi ngöôøi ñi caâu: –OÂng sao ngu quaù vaäy? Boû hai maø khoâng ñöôïc moät! Ngöôøi ñi caâu noùi: –Caùi ngu cuûa toâi coøn chaáp nhaän ñöôïc, caùi ngu cuûa coâ coøn quaù hôn toâi. M 21- Ngaøy xöa, con gaùi cuûa Long vöông ñi ra ngoaøi cung daïo chôi, bò boïn chaên traâu baét troùi, ñaùnh ñaäp, haønh haï. Vua trong nöôùc aáy cuõng ra ngoaøi thaønh thaêm vieáng daân tình, thaáy moät beù gaùi bò boïn chaên traâu haønh haï, lieàn ñeán giaûi cöùu. Khi coâ beù trôû veà Long cung, Long vöông hoûi: –Con vì sao khoùc? Long nöõ thöa: –Con bò oâng vua ñaùnh oan. Long vöông noùi: –Ta nghe noùi oâng vua naøy raát nhaân töø, sao nay laïi ñaùnh ngöôøi moät caùch ngang ngöôïc? Long vöông ban ñeâm bieán thaønh moät con raén nhoû, naèm döôùi giöôøng ñeå nghe ngoùng, doø xeùt oâng vua kia. OÂng vua noùi vôùi hoaøng haäu: –Khi saùng ra ngoaøi thaønh daïo chôi, thaáy moät beù gaùi bò boïn chaên traâu baét ñaùnh, ta

thaáy toäi neân ñeán giaûi cöùu kòp. Long vöông nghe nhö vaäy neân saùng hoâm sau hieän laøm ngöôøi ñeán xin gaëp ñöùc vua cuøng noùi chuyeän. Long vöông noùi: –Ngaøi ñoái vôùi toâi coù aân ñöùc lôùn, vì toâi nghe con gaùi toâi noùi: Ngaøy hoâm qua noù ñi daïo bò ngöôøi ñaùnh vaø ñöôïc ngaøi cöùu. Toâi laø Long vöông, ngaøi coù öôùc muoán ñieàu gì toâi cuõng coù theå giuùp ngaøi ñöôïc. Ñöùc vua noùi: –Baûo vaät toâi cuõng ñaõ coù ñaày ñuû. Chæ xin ñöôïc nghe tieáng noùi muoân thuù. Long vöông noùi: –Xin ngaøi phaûi thanh tònh baûy ngaøy. Ñaõ ñuùng heïn, Long vöông xuaát hieän noùi: –Xin haõy caån thaän, chôù noùi cho ngöôøi khaùc bieát. Moät hoâm vua cuøng hoaøng haäu ngoài aên côm. Vua nghe con ngaøi caùi baûo con ngaøi ñöïc ñi kieám côm giuùp. Ngaøi ñöïc noùi: –Chuùng ta ñeàu phaûi töï tuùc kieám laáy maø aên. Ngaøi caùi noùi: –Caùi buïng cuûa toâi sao baát tieän quaù! Vua lieàn cöôøi lôùn. Hoaøng haäu noùi: –Ngaøi cöôøi gì vaäy? Vua chæ bieát im laëng. Sau ñoù, vua cuøng hoaøng ngoài chôi. Vua thaáy vaø nghe roõ hai con ngaøi gaëp nhau, tranh caõi roài caén loän nhau, ñeàu bò rôi xuoáng ñaát. Vua laïi cöôøi, hoaøng haäu hoûi: –Vì sao laïi cöù cöôøi moät mình vaäy? Baø hoûi ñeán ba laàn. Vua noùi: –Traãm khoâng theå noùi cho aùi khanh nghe ñöôïc. Hoaøng haäu noùi: –Neáu ngaøi khoâng noùi chuyeän vôùi toâi, toâi seõ töï saùt. Vua noùi: –Ñôïi ta ñi ra ngoaøi coù vieäc caàn, khi veà seõ noùi

vôùi aùi khanh. Vua lieàn ra ñi, ñeán bôø soâng nhìn xem phong caûnh. Long vöông khi aáy hoùa thaønh vaøi traêm con deâ loäi qua soâng. Coù moät con deâ caùi mang thai, goïi con deâ ñöïc noùi: –OÂng mau trôû laïi ñoùn toâi. Deâ ñöïc noùi: –Ta cuõng ñaõ meät khoâng theå trôû laïi ñoùn ngöôi ñöôïc. Deâ caùi noùi: –OÂng khoâng ñoùn toâi, toâi seõ töï saùt. OÂng khoâng bieát ñöùc vua kia seõ vì vôï maø chòu cheát sao? Deâ ñöïc noùi: –OÂng vua kia ngu môùi vì vôï maø cheát. Neáu ngöôi cheát ta seõ khoâng coøn deâ caùi naøo ñeå laøm vôï hay sao? Vua nghe nhö vaäy lieàn suy nghó: "Ta laøm vua moät nöôùc maø trí oùc khoâng baèng con deâ naøy." Khi vua trôû veà cung, hoaøng haäu thöa: –Neáu ngaøi khoâng traû lôøi nhöõng thaéc maéc cuûa toâi vöøa qua, toâi seõ töï saùt. Vua noùi:

–Neáu khanh muoán töï saùt thì tuøy yù. Trong cung ñieän cuûa traãm coøn quaù nhieàu cung phi myõ nöõ, neáu khoâng coù khanh, buoäc ta phaûi phong ngöôøi khaùc thay theá vaäy. Thaày daïy: –Ngöôøi ñaøn oâng ngu si môùi vì vôï maø töï haïi vaäy. M 22- Ngaøy xöa coù moät nöôùc muøa maøng thu hoaïch toát, nguõ coác dö thöøa, nhaân daân an laïc, laïi khoâng taät beänh, ngaøy ñeâm hoøa nhaïc haùt ca, khoâng bieát lo buoàn laø gì. Moät hoâm, vua hoûi caùc quan raèng: –Traãm nghe trong thieân haï coù caùc thöù tai vaï, noù laø loaøi gì vaäy? Caùc quan ñeàu thöa: –Chuùng toâi cuõng chöa ñöôïc chöùng kieán. Vua ra leänh cho moät vò quan ñi sang nöôùc beân caïnh tìm mua veà. Coù vò Thieân thaàn hoùa laøm ngöôøi, ñem moät con vaät vaøo chôï baùn, hình thuø noù gioáng nhö con heo nhöng raát hung döõ neân phaûi buoäc baèng daây saét, khoùa laïi caån thaän. OÂng quan thaáy vaäy hoûi: –Ñaây laø con vaät gì? Thöa: –Ñaây con "tai vaï meï". –Baùn noù bao nhieâu? –Thöa, phaûi moät ngaøn vaïn tieàn. OÂng quan laïi hoûi: –Noù thöôøng aên nhöõng thöù gì? –Thöa, moät ngaøy noù aên moät ñaáu vaøng. Khi oâng quan mang noù veà nöôùc, vua ra leänh cho caùc quan ñoân ñoác nhaân daân phaûi noäp vaøng ñeå nuoâi "tai vaï meï". Nhö vaäy, nhaân daân boû coâng aên vieäc laøm, ra ñöôøng gaëp nhau oaùn than vì tìm mua vaøng raát khoù khaên. Cho neân khaép trong quaän, xaõ, xoùm laøng nhaân daân ñeàu laàm than khoán khoå, thaûm ñoäc voâ cuøng. Caùc quan thöa vôùi vua: –Caùi "tai vaï meï" naøy noù khieán cho nhaân daân roái loaïn, nam nöõ ñeàu thaát nghieäp oaùn than. Vaäy nay xin ñem gieát noù ñi! Vua noùi: –Vieäc ñoù raát toát, haõy mau tieán haønh. Caùc quan vaâng leänh, mang ra ngoaøi thaønh ñeå gieát noù. Hoï phaûi söû duïng maáy tay ñao phuû nhöng ñaâm khoâng thuûng, cheùm khoâng ñöùt, böûa cuõng khoâng cheát. Sau cuøng phaûi chaát cuûi ñoát noù. Khi ñoát, toaøn thaân chaùy ñoû nhö löûa, noù lieàn vuøng ñöùng daäy, chaïy baêng qua xoùm laøng, chôï buùa, thaønh trì... Ñi ñeán ñaâu, taát caû ñeàu bò thieâu ruïi. Nhö vaäy, khaép trong nöôùc nhaân daân ñeàu bò laàm than, khoán khoå voâ cuøng. Vua toâi ngoài khoâng voâ söï, höôûng caûnh an nhaøn, khoaùi laïc khoâng muoán, laïi ñi mua caùi "tai vaï meï" veà ñeå cuøng chòu laàm than khoán khoå! M 23- Ngaøy xöa coù moät con chim Anh vuõ, bay ñeán thaêm chôi moät vuøng nuùi khaùc, trong nuùi naøy coù haèng traêm loaïi chim muoâng vaø caùc caàm thuù soáng vôùi nhau raát hieàn hoøa, ít taøn haïi nhau. Chim Anh vuõ suy nghó: "Tuy hieän taïi chuùng ta ñöôïc thanh bình nhö vaäy, nhöng xeùt ra moïi hieän töôïng trong cuoäc ñôøi naøy

khoâng coù gì laø beàn laâu, neân ñeán luùc caàn trôû veà.”

Chim Anh vuõ lieàn töø giaõ baïn beø trôû laïi coá höông. Caùch vaøi thaùng sau, toaøn boä vuøng nuùi ñeàu bò boác löûa, chim Anh vuõ töø xa troâng thaáy, lieàn bay leân khoâng trung ñeå tìm vuõng nöôùc gaàn nhaát, duøng thaân taåm ñaày nöôùc, bay ñeán ñaùm löûa, ruõ nöôùc xuoáng ñeå mong daäp taét löûa lôùn. Vì gaáp laáy nöôùc neân bay qua, bay laïi nhieàu laàn. Coù vò Thieân thaàn thaáy vaäy noùi: –Naøy chim Anh vuõ, vì sao ngöôi ngu nhö vaäy. Löûa chaùy caû ngaøn daëm, ñaâu coù theå duøng moät ít nöôùc maø daäp taét ñöôïc? Chim Anh vuõ noùi: –Toâi cuõng bieát theá, nhöng vì laø choã quen thaân, neân toâi bieát ñöôïc trong nuùi naøy coù haøng traêm loaïi chim muoâng vaø raát nhieàu caàm thuù, taát caû ñeàu hieàn laønh, laø anh em vôùi nhau neân toâi khoâng nhaãn taâm ngoài thaáy hoï cheát thaûm. Thieân thaàn nghe qua raát caûm ñoäng tröôùc thieän chí cuûa chim Anh vuõ, lieàn laøm möa lôùn ñeå daäp taét ngoïn löûa. M 24- Ñöùc Phaät cuøng caùc thaày Tyø-kheo ñi treân ñöôøng. Coù moät ñoaïn Ñöùc Phaät höôùng daãn di traùnh vaøo trong coû. Ngaøi A-nan thaáy vaäy hoûi Ñöùc Phaät: –Baïch Ñöùc Theá Toân, vì sao phaûi boû ñöôøng maø ñi vaøo trong coû? Ñöùc Phaät daïy: –Choã aáy coù giaëc, ba Phaïm chí ñi sau seõ bò giaëc baét. Ba vò Phaïm chí ñi sau, ñeán choã aáy, thaáy beân ñöôøng coù moät ñoáng vaøng, hoï lieàn döøng laïi choäp laáy. Vì quaù vui möøng neân baøn vôùi nhau: cöû moät ngöôøi vaøo chôï mua côm ñeå veà cuøng aên. Ngöôøi ñöôïc vaøo chôï mua côm, sau khi ñaõ aên no, lieàn sinh aùc yù, mua thuoác ñoäc boû vaøo trong ñoà aên, coá yù seõ gieát haïi ngöôøi kia ñeå ñöôïc höôûng lôïi moät mình. Hai ngöôøi ngoài beân ñoáng vaøng laïi cuõng sinh aùc yù ñôïi ngöôøi mang côm trôû veà hoï seõ gieát cheát. Sau khi ñaõ gieát ngöôøi kia, hoï ñem côm ra aên vaø ñeàu ngoä ñoäc cheát heát. Do ba ngöôøi ñeàu coù aùc yù, neân laàn löôït gieát haïi nhau nhö vaäy. M 25- Ngaøy xöa coù moät hoï toäc lôùn, oâng choàng vì thöông vôï neân giaáu baø aáy döôùi haàm khoâng muoán cho ngöôøi khaùc troâng thaáy. Baø vôï sai ñaày tôù gaùi ñaøo moät ñöôøng haàm thoâng ra beân ngoaøi ñeå cuøng vôùi ngöôøi thôï baïc tö thoâng. Sau ñoù ngöôøi choàng bieát ñöôïc, traùch maéng baø. Ngöôøi vôï noùi: –Toâi xöa nay khoâng ñi ñaâu caû, anh chôù noùi caøn baäy. Ngöôøi choàng noùi: –Phaûi ñem ngöôi ñeán choã Thoï thaàn ñeå thöa hoûi cho ra leõ môùi ñöôïc. Ngöôøi vôï noùi: –Anh muoán nhö vaäy cuõng toát. Ngöôøi choàng vaøo trai thaát baûy ngaøy, caàu nguyeän vôùi Thoï thaàn tröôùc. Baø vôï bí maät noùi vôùi ngöôøi thôï baïc: –Anh coù caùch gì khoâng? Ngaøy mai anh giaû laøm moät ngöôøi ñieân, ra chôï gaëp ai cuõng oâm giöõ, loâi keùo. Ngöôøi choàng ngaøy trai caàu nguyeän ñaõ xong, ñònh mai daãn vôï ñi vieáng thaàn. Ngöôøi vôï noùi: –Toâi töø laâu nay chöa ra chôï, anh ñem toâi ñi qua thaêm cho bieát.

Ngoaøi chôï, thôï baïc giaû ñieân gaëp ai oâm naáy. Khi vôï choàng ñi qua, anh ta cuõng oâm keùo baø aáy teù xuoáng ñaát. Vôï keâu choàng caàu cöùu: –Sao anh ñeå ngöôøi ta oâm giöõ toâi? Ngöôøi choàng noùi: –Ñoù laø keû bò ñieân khuøng maø! Sao ñoù hai ngöôøi ñeán gaëp Thoï thaàn. Ngöôøi vôï thaép höông khaán vaùi: –Toâi, xöa nay thieät thaø, khoâng laøm gì sai quaáy, chæ gaàn ñaây bò ngöôøi khuøng ñieân oâm nhaàm thoâi. Baø aáy khaán vaùi thoâng suoát. Ngöôøi choàng nghe vaäy nín

laëng, trong loøng raát hoå theïn: “Ñaøn baø gian traù ñeán laø nhö vaäy!”. M 26- Ngaøy xöa coù moät ngöôøi con gaùi thích ñi ñeán nhaø caùc coâ baïn ruû nhau leân laàu baøy tieäc aên uoáng, vui veû. Khi aáy, ôû tröôùc hieân coù moät gioû hoa quyù ñeïp rôi xuoáng ñaát, caùc coâ ñeàu thaáy nhöng khoâng ai chòu khoù xuoáng nhaët gioû hoa, taát caû ñang aên uoáng thoaûi maùi. Ñang luùc aáy coù moät phuï nöõ saép laáy choàng, töø treân laàu ñi xuoáng thaáy moät chuù beù ñaõ laáy gioû hoa mang ñi. Ngöôøi phuï nöõ noùi vôùi chuù beù: –Haõy traû gioû hoa laïi ñaây cho ta! Chuù beù noùi: –Toâi bieát chò, tröôùc khi laáy choàng, môøi chò ñeán nhaø toâi thaêm chôi. Neáu chò höùa, toâi seõ traû gioû hoa. Neáu khoâng höùa, toâi seõ khoâng traû laïi gioû hoa ñaâu. Coâ gaùi vui veû noùi: –Ñöôïc, ta höùa ñeán thaêm. Chuù beù lieàn traû laïi gioû hoa. Coâ gaùi mang hoa leân laàu cuøng nhau aên uoáng vôùi chuùng baïn. Maõn tieäc, hoï cuøng nhau tieãn coâ gaùi di ñeán vieáng nhaø cuûa ngöôøi choàng saép cöôùi. Coâ gaùi noùi vôùi anh aáy: –Toâi coù lôøi höùa, ñeán thaêm moät chuù beù, roài seõ trôû laïi laøm vôï anh. Ngöôøi choàng töông lai cuõng chaáp thuaän. Vöøa ra khoûi thaønh lieàn gaëp giaëc cöôùp, coâ gaùi naên næ: –Toâi coù lôøi höùa caàn ñi gaáp. Xin cho toâi ñi. Boïn giaëc lieàn thaû cho ñi. Ñi moät ñoaïn nöõa laïi gaëp moät con quyû aên thòt ngöôøi, coâ gaùi cuùi ñaàu xin ñöôïc ñi gaáp ñeán choã ñaõ höùa, quyû lieàn buoâng tha. Khi ñeán tröôùc cöûa nhaø chuù beù, ñöôïc chuù beù môøi ngoài tröôùc phoøng khaùch, aân caàn baøy tieäc môøi coâ ta aên uoáng vui veû. Khi saép töø giaõ, chuù aáy coøn mang vaøng baïc vaø quaø baùnh tieãn chaân coâ gaùi aáy ra veà. Thaày daïy: –Nhö vaäy chuùng ta thaáy: choàng, giaëc, quyû, chuù beù ñeàu toát, nhöng yù chính laø toát ôû choã naøo? Hoaëc coù ngöôøi cho raèng: ngöôøi choàng laø hôn, vì vieäc caàn thieát laø phaûi baûo veä vôï chöa cöôùi (maø vaãn vui veû cho ñi). Coøn giaëc laø hôn, vì giaëc chæ chuù troïng tieàn taøi, vaät chaát (maø vaãn cho ñi). Noùi quyû aên thòt ngöôøi laø hôn vì quyû coi troïng moùn aên ngon cuûa noù maø thoâi (maø cuõng cho ñi). Cuoái cuøng chuù beù laø hôn, vì chuù aáy nhuùn nhöôøng, haøo phoùng, töû teá voâ cuøng. M

27- Ngaøy xöa coù moät ngöôøi ñaøn baø thöôøng noùi: “Ta khoâng maát cuûa.” Ngöôøi con muoán thöû, laáy moät chieác nhaãn vaøng lieäng xuoáng soâng, roài trôû laïi hoûi meï: –Nhaãn cuûa meï ñaâu? Meï noùi: –Ta khoâng bò maát cuûa. Ngaøy hoâm sau baø cung thænh ngaøi Muïc-kieàn-lieân, A-na-luaät vaø ngaøi Ca-dieáp ñeán thoï trai taïi nhaø. Thôøi aáy ngöôøi ta keùo löôùi ñöôïc caù, baø sai ngöôøi ra chôï mua, ngöôøi nhaø laøm ruoät caù, baø ñöôïc laïi nhaãn vaøng trong buïng caù. Ngöôøi meï noùi vôùi con: –Ta khoâng bao giôø maát cuûa! Ngöôøi con raát hoan hyû, laáy laøm laï, ñi ñeán gaëp Ñöùc Phaät thöa hoûi: –Baïch Ñöùc Theá Toân, vì nhaân duyeân gì maø meï cuûa con ñöôïc phöôùc baùo khoâng bao giôø bò maát cuûa? Ñöùc Phaät daïy: –Xöa kia coù moät vò Tieân tu ôû nuùi phía Baéc, trôøi veà muøa ñoâng reùt möôùt, laïnh leõo, moïi ngöôøi ñuû phöông tieän ñi qua nuùi phía Nam laùnh reùt. Luùc baáy giôø coù moät baø giaø ôû moät mình, vì ngheøo cuøng, neân khoâng ñi ñaâu ñöôïc, baø ôû laïi vaø vì moïi ngöôøi maø caát giöõ ñoà vaät giuøm cho hoï. Ñeán muøa xuaân trôøi aám, maùt meû, moïi ngöôøi keùo nhau trôû veà, baø ñem ñoà vaät giao traû laïi cho hoï nhaát nhaát khoâng maát moät thöù gì, taát caû ñeàu raát hoan

hyû. Ñöùc Phaät daïy: –Baø laõo coâ ñoäc thôøi aáy laø meï cuûa oâng baây giôø. Do coâng ñöùc ôû ñôøi tröôùc giöõ gìn ñoà vaät cho moïi ngöôøi, cho neân nay ñöôïc phöôùc “khoâng bao giôø maát cuûa”. Xöa coù ngöôøi con cuûa gia ñình thuoäc doøng hoï lôùn, vò Ly-vieät taïo moät choã ôû nhoû chæ ñuû dung thaân cho moät ngöôøi, laïi taïo moät nôi ñi kinh haønh. Sau ñoù, thoï maïng heát, vò aáy ñöôïc sinh leân coõi trôøi Ñao-lôïi, ñöôïc nhaø cöûa to lôùn quyù giaù, chu vi roäng tôùi boán ngaøn daëm, moïi thöù mong muoán ñeàu coù ñuû, neân hoan hyû duøng hoa trôøi tung raûi treân nhaø cuûa Ly-vieät. Roài töï nhuû: Ta chæ taïo moät caùi nhaø ñaát nhoû maø nay ñöôïc cung ñieän nhaø cöûa ñeïp ñeõ nhö vaày. Nhôù aân xöa neân tung raûi hoa trôøi naøy.
M 28- Ngaøy xöa coù ba vò Ñaïo nhaân gaëp gôõ thaêm hoûi nhau: “Caùc ngaøi do nhaân duyeân gì maø ñöôïc ñaïo?”. Vò thöù nhaát noùi: –Khi toâi coøn ôû nôi vöông quoác thaáy coù moät vöôøn nho roäng lôùn, xanh toát, sau moãi buoåi ngöôøi ta ñaõ caét boû, vaát vaõi treân ñaát. Toâi thaáy vaäy toû ngoä ñöôïc lyù voâ thöôøng, do ñoù maø ñöôïc ñaïo. Ngöôøi thöù hai noùi: –Toâi ngoài tónh toïa treân bôø soâng, thaáy moät ngöôøi nöõ xuoáng soâng röûa cheùn baùt, nhöõng chieác voøng va chaïm vaøo nhau, do söï va chaïm môùi phaùt thaønh tieáng. Toâi nhaân ñoù maø ñöôïc ñaïo. Vò thöù ba noùi: –Toâi ngoài beân bôø sen, thaáy hoa sen nôû ñaày, thôm ngaùt tuyeät ñeïp. Ñeán tröa coù caû möôøi chieác xe gheù qua, ngöôøi vaø ngöïa daét nhau xuoáng hoà taém, roài sau ñoù beû hoa boû leân xe chôû ñi… Vaïn vaät voâ thöôøng laø vaäy, toâi thaáy vaäy maø ñöôïc ñaïo.

M 29- Ngaøy xöa coù moät vò Phaïm chí coù taøi veà hoïc vaán, baøi baùc vaø luaän nghò. Laäp luaän khoâng coù ñaàu moái ñeå ñaùnh ñoå yeáu lyù chaân chính, ñem ñieàu hö doái laøm chaân thaät, chæ söï vaät ñeå laøm ví duï, lyù luaän khoâng ai saùnh baèng. Caùc nöôùc laàn löôït phaûi toân oâng laøm thaày. Sau oâng ñi qua nöôùc Xaù-veä, giöõa ban ngaøy ñoát löûa laøm ñeøn maø ñi. Trong thaønh phoá coù ngöôøi gaëp oâng, hoûi: –Vì sao phaûi laøm nhö vaäy? OÂng ñaùp: –Trong nöôùc naøy ngöôøi ñeàu ngu toái, khoâng coù ai saùng suoát neân phaûi ñoát löûa cho saùng vaäy. Quoác vöông trong nöôùc nghe noùi laáy laøm hoå theïn, cho ngöôøi treo troáng döôùi moãi cöûa thaønh ñeå tìm ngöôøi saùng suoát coù khaû naêng haøng phuïc oâng Phaïm chí kia. Luùc baáy giôø coù moät Sa-moân môùi ñeán, thaáy laï, hoûi: –Coù vieäc gì theá? Ngöôøi gaùc coång ñaùp: –Vua raát hoå theïn vôùi haønh vi cuûa moät Phaïm chí. Neáu chuùng toâi gaëp ngöôøi ñuû saùng suoát haøng phuïc Phaïm chí thì chuùng toâi ñaùnh troáng, vaøo baùo cho vua bieát. Sa-moân naøy chaáp nhaän vaøo gaëp vua, ñöùc vua raát hoan hyû. Sau ñoù ñöùc vua thieát trai hoäi, môøi Sa-moân, Phaïm chí ñeán cuøng vua thoï trai. Khi thoï trai xong, Sa-moân höôùng veà Phaïm chí noùi vôùi vua raèng: –Laønh thay! Ñaây laø moät Phaïm chí coù trí tueä thoâng minh, thaáu ñaït. Thaät laø moät Ñaïo nhaân, khoâng phaûi ngöôøi noâ tyø, chaúng phaûi binh lính, cuõng chaúng phaûi ngöôøi choân vaùc töû thi. Phaïm chí nghe noùi vaäy laëng im, baøng hoaøng, luùng tuùng, khoâng tìm ra lôøi naøo ñeå ñoái ñaùp. Ban nhaïc chæ coù ñôïi vaäy laø hoï lieàn hoøa taáu khuùc nhaïc thaønh coâng. Sau ñoù vua cho ngöôøi baét Phaïm chí kieâu ngaïo kia boâi phaân vaøo ngöôøi, queùt daáu chaân vaø ñuoåi ra khoûi nöôùc. Caâu chuyeän naøy ñöôïc truyeàn tuïng cho nhau

trong nhaân gian. M 30- Ngaøy xöa coù moät Sa-moân, thöôøng ngaøy aên uoáng deø daët, chæ thích trang ñieåm neùt maët, söûa sang aùo maõo, ñoà duøng, öa xem tröôùc ngoù sau, ñieäu boä nhö ngöôøi nöõ. Toân giaû A-nan baïch Phaät veà vieäc laøm kyø dò cuûa thaày Tyø-kheo kia. Ñöùc Phaät daïy: –Tieàn thaân cuûa thaáy aáy laø nöõ löu, ñöôïc chuyeån sinh, cho neân dö nghieäp cuûa kieáp tröôùc chöa döùt tröø heát. Sau naøy thaày aáy seõ tu haønh thaønh töïu ñaïo quaû A-la-haùn ñeå vaøo caûnh giôùi Nieát-baøn, an laïc. M 31- Ngaøy xöa, ôû ngoaøi thaønh nöôùc Xaù-veä coù moät gia ñình maø ngöôøi vôï laø moät Phaät töû thuaàn thaønh coù nieàm tin thanh tònh, giôùi haïnh tinh nghieâm. Moät hoâm Ñöùc Phaät ñeán nhaø khaát thöïc. Baø hoan hyû ñem côm ñaët vaøo baùt cuùng döôøng, roài böôùc lui ñaûnh leã. Ñöùc Phaät daïy: –Gieo gioáng boá thí moät sinh möôøi, gieo möôøi sinh traêm, gieo traêm sinh ngaøn… Nhö vaäy phöôùc laønh sinh ra ñeán muoân öùc, roài cuõng seõ ñöôïc thaáy chaân lyù cuûa ñaïo.

Ngöôøi choàng cuûa baø khoâng tin vaøo ñaïo ñöùc, im laëng ñöùng sau nghe Ñöùc Phaät chuù nguyeän. OÂng ta noùi: –Sa-moân Cuø-ñaøm noùi nhö vaäy coù quaù laém khoâng? Chæ cuùng moät baùt côm maø ñöôïc phöôùc nhö Ngaøi vöøa noùi, laïi ñöôïc thaáy chaân lyù cuûa ñaïo? Ñöùc Phaät daïy: –OÂng môùi töø ñaâu veà vaäy? Ngöôøi choàng thöa: –Thöa Ngaøi, toâi môùi töø trong thaønh veà. Ñöùc Phaät daïy: –Ngöôi coù thaáy caây Ni-caâu-loaïi cao côõ bao nhieâu khoâng? Ngöôøi choàng thöa: –Thöa Ngaøi, caây aáy cao boán möôi daëm. Ñöùc Phaät hoûi: –Naêm xöa haït gioáng cuûa noù chæ baèng haït caûi vaø phaûi gieo xuoáng khoaûng vaøi vaïn ñaáu khoâng? Ngöôøi choàng thöa: –Thöa Ngaøi, chæ duøng moät ít thoâi. Ñöùc Phaät daïy: –Ít chæ chöøng moät thaêng khoâng? Ngöôøi choàng ñaùp: –Thöa Ngaøi, moät caây chæ troàng moät haït thoâi. Ñöùc Phaät daïy: –Ngöôi noùi nhö theá coù quaù laém khoâng, haït gioáng chæ baèng haït caûi maø caây cao lôùn ñeán boán möôi daëm, haèng naêm ruïng xuoáng ñeán vaøi möôi vaïn haït? Ngöôøi choàng ñaùp: –Thöa Ngaøi, ñuùng nhö vaäy. Ñöùc Phaät daïy: –Ñaát voán voâ tri maø naêng löïc ñaùp öùng ñeán nhö vaäy, huoáng gì vui veû ñem moät baùt côm cuùng döôøng chö Phaät, phöôùc kia khoâng theå tính keå. Hai vôï choàng Phaät töû naøy taâm ñöôïc khai môû, yù raát toû roõ, lieàn khi ñoù ñöôïc ñaïo quaû Tu-ñaø-hoaøn. M 32- Ngaøy xöa coù moät Sa-moân ñaõ ñöôïc ñaéc quaû A-na-haøm, ôû treân nuùi naáu coû nhuoäm y. Luùc aáy coù ngöôøi bò maát troäm con boø ñang ñi khaép nôi tìm kieám, thaáy treân nuùi coù ngöôøi ñoát löûa oâng aáy nghi lieàn ñeán xem thöû. Khi oâng ta nhìn vaøo voø nöôùc thaáy trong aáy ñöïng ñaày caû xöông boø, caùi bình baùt bieán thaønh ñaàu boø, aùo ca-sa cuûa ngaøi bieán thaønh moät ñoáng da boø. Thaáy ñöôïc vaäy, ngöôøi maát boø lieàn ñem xöông coät chung vôùi ñaàu, baét Sa-moân mang xuoáng nuùi, roài coøn baét ngaøi mang ñi khaép trong nöôùc ñeå moïi ngöôøi ai cuõng thaáy. Vò Sa-di ñeä töû, khi ñaõ gaàn giôø ngoï, lieàn ñaùnh chuoâng maø vaãn khoâng thaáy thaày ñeán thoï trai. Chuù Sa-di vaøo tònh thaát thieàn tö, bieát thaày bò ngöôøi laøm nhuïc, lieàn ñeán gaëp thaày, ñaàu maët tieáp laïy, roài thöa: –Vì sao thaày phaûi chòu khoå nhuïc nhö theá naøy? Thaày daïy: –Do toäi baùo cuûa ta ñaõ taïo vaøo thôøi gian quaù khöù saâu xa.

Chuù Sa-di thöa: –Thaày coù theå taïm veà thoï trai? Thaày chaáp nhaän vaø hai thaày troø nöông thaàn thoâng trôû veà nuùi. Do chuù Sa-di chöa ñöôïc ñaïo neân coøn saân giaän, thaáy ngöôøi tuï taäp raát ñoâng vaø hoï ñaõ laøm nhuïc thaày, chuù aáy lieàn sai roàng truùt möa ñaù xuoáng, saám chôùp chuyeån ñoäng caû nöôùc khieán cho moïi ngöôøi ñeàu sôï haõi. Chuù coøn suy nghó: "Vieäc naøy muoán keát thuùc phaûi khaép töù phía thoåi gioù maïnh, möa caùt, laøm cho thaønh trì nhaø cöûa ñeàu suïp ñoå." Thaày Sa-moân bieát ñöôïc, noùi vôùi chuù aáy: –Ta vì kieáp tröôùc moät ñôøi laøm ngheà gieát boø cho neân môùi chòu tai öông naøy. Ngöôi voâ can, sao laïi muoán xen vaøo ñeå taïo toäi? Ngöôi haõy ñi, ta khoâng caàn ngöôi giuùp vaø cuõng ñöøng theo ta nöõa! Thaày daïy: –Toäi phöôùc nhö vaäy, khoâng theå khoâng thaän troïng. M 33- Ngaøy xöa coù moät oâng vua vaø naêm vò ñaïi thaàn, coù moät vò hoâm tröôùc ñeán thænh Phaät, Ngaøi khoâng nhaän lôøi, vò ñaïi thaàn aáy trôû veà. Nhaân khi gaëp vua ñeán thænh Ñöùc Phaät vaøo cung thieát trai cuùng döôøng, Ngaøi môùi noùi vôùi nhaø vua: –Vò ñaïi thaàn kia maïng soáng saép cheát, ñaâu coøn coù dòp ñeå laøm phöôùc? Vò ñaïi thaàn khi nghe vua noùi laïi lôøi daïy cuûa Ñöùc Phaät nhö vaäy lieàn sai ngöôøi xem töôùng ñoaùn thöû. Ngöôøi xem töôùng thöa: –Ngaøi seõ cheát vì nghieäp ñao binh, phaûi nhôø ñeán binh lính ñeå töï phoøng veä. Coøn rieâng ngaøi cuõng phaûi thöôøng ruùt kieám caàm tay ñeå ngöøa nguy bieán. Ñeâm ñeán vì quaù meät moûi, oâng ta muoán naèm nghæ neân ñem kieám giao cho vôï caàm giöõ. Ngöôøi vôï laïi nguû guïc, kieám rôi xuoáng cheùm truùng ñaàu choàng cheát ngay. Saùng ngaøy mai baø vôï keâu khoùc, ñeán thöa vôùi vua laø choàng ñaõ cheát. Vua goïi boán vò ñaïi thaàn ñeán hoûi: –Caùc khanh sao khoâng mang quaân lính ñeán baûo veä, ñeå ngaên chaën gian bieán. Chæ coù moät mình baø vôï theo baûo veä neân sô suaát môùi coù loãi naøy, vì coøn ai giuùp ñôõ nöõa ñaâu! Vua lieàn ra leänh chaët caùnh tay phaûi cuûa boán vò ñaïi thaàn kia. Toân giaû A-nan hoûi Ñöùc Phaät: –Vì nhaân duyeân gì maø hoï phaûi chòu nhö vaäy? Ñöùc Phaät daïy: –Ngöôøi choàng laøm quan kia ñôøi tröôùc laø chuù beù chaên deâ, baø vôï laø con deâ meï coù boä loâng maøu traéng. Coøn boán vò ñaïi thaàn kia, ñôøi tröôùc laø giaëc cöôùp. Thaáy chuù beù chaên deâ, hoï keâu chuù aáy laïi, beû gaõy ngoùn tay phaûi ñeå haêm doïa, buoäc chuù beù phaûi gieát con deâ caùi maøu traéng ñeå cuøng aên thòt. Chuù beù khoùc loùc buoàn thöông maø phaûi gieát deâ cho giaëc aên. Nhö vaäy traûi qua nhieàu ñôøi soáng cheát, nay nhaân duyeân gaëp gôõ, phaûi chòu traû nhöõng loãi laàm maø ñôøi tröôùc ñaõ vay. M 34- Ngaøy xöa coù moät nhaø Baø-la-moân giaøu coù, tieàn muoân baïc öùc, thöôøng öa giuùp ngöôøi, ai mong caàu gì ñeàu ñöôïc vöøa yù. Sau naøy hai vôï choàng sinh ñöôïc moät ngöôøi con trai khoâng coù tay chaân, thaân hình gioáng nhö con caù neân cha meï ñaët teân laø Ngö Thaân. Ñeán khi cha meï qua ñôøi, Ngö Thaân thöøa keá giöõ gìn gia nghieäp. Haèng ngaøy chæ naèm trong phoøng rieâng khoâng coù ai thaáy.

Luùc baáy giôø coù moät löïc só phuïc vuï vieäc nhaø beáp cuûa vua ñeå kieám aên, nhöng thöôøng khoâng ñuû no. Rieâng ñi haùi cuûi moät ngaøy möôøi saùu xe, baùn kieám tieàn ñoä nhaät, nhöng cuõng khoâng ñuû tieâu duøng. Theo ngheà baùn cuûi naøy traûi qua nhieàu naêm cuõng khoâng khaù ñöôïc. Coøn trôï giuùp vieäc trong

cung vua, vaät thöïc cung caáp cuõng khoâng ñuû, neân thöôøng bò ñoùi khaùt. Nghe ñoàn coù ngöôøi nhaø giaøu, tieàn baïc muoân öùc, neân vò aáy coá ñeán xin nöông nhôø. OÂng Ngö Thaân môøi ñeán gaëp. Khi thaáy thaân theå cuûa chuû nhö vaäy, anh chaøng löïc só böôùc lui suy nghó: “OÂng chuû söùc löïc chæ coù vaäy thoâi sao? Gaàn nhö khoâng coù tay chaân, caàn gì cuõng phaûi nhôø ñeán ngöôøi khaùc?”. Vò löïc só lieàn ñi ñeán choã Ñöùc Phaät ñeå thöa hoûi veà vaán ñeà naøy: –Baïch Ñöùc Theá Toân, coù moät ngöôøi giaøu coù ñöôïc toân troïng nhö vua, sau khi cheát, ngöôøi con trai khoâng coù tay chaân ñöôïc thöøa keá söï nghieäp giaøu coù aáy. Rieâng con coù söùc löïc, ngöôøi trong nöôùc ít ai saùnh baèng, maø thöôøng bò ñoùi khaùt, aên uoáng khoâng ñaày ñuû. Do nhaân duyeân gì maø phaûi nhö vaäy? Ñöùc Phaät daïy: –Vaøo thôøi Ñöùc Phaät Ca-dieáp, Ngö Thaân cuøng nhaø vua coäng taùc thieát trai cuùng döôøng chuùng Taêng. Coøn ngöôi vaøo thôøi aáy thì ngheøo cuøng, laøm ngöôøi trôï giuùp cho vieäc sai vaët. Ngö Thaân ñuû ñieàu kieän ñeå cuøng vua laøm Phaät söï maø laïi thöa vôùi vua: “Ngaøy nay toâi baän coâng vieäc, khoâng theå cuøng ngaøi coäng taùc, boû maát vieäc phöôùc naøy nhö toâi bò chaët tay chaân khoâng khaùc.” Ngöôøi thieát trai cuùng döôøng thôøi aáy laø nhaø vua vaäy. Khoâng cuùng döôøng maø noùi lôøi maát maùt thieät thoøi laø Ngö Thaân. Khi nghe Ñöùc Phaät daïy, taâm yù vò löïc só ñöôïc khai ngoä, lieàn xin xuaát gia laøm Sa- moân, sau tu haønh tinh taán, lieàn ñöôïc ñaïo quaû A-la-haùn.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.